

II. SAMUEL

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
20 21 22 23 24

ISI 1

Orue, mbe ọnwu Söl gasiri, mbe Devid siri na ntibu Amalek lata, mbe Devid nowo-kwara na Ziklag ubochi abua;

2 o rue, nubochi nke-atø, na, le, otù nwoke siri n'omuma-ulø-ikwū puta, site n'ebe Söl no, uwe-ya nile dòwara adøwa, ájá dikwasi n'isi-ya: o rue, mbe o biakutere Devid, na o daruru ala, we kpo isi ala.

3 Devid we si ya, Òle ebe i si bia? O si ya, N'omuma-ulø-ikwū Israel ka m'wepugara onwem.

4 Devid we si ya, Gini bu ihe emere? biko, gosim. O si, Na ndi Israel esiwo n'agha ɓalaga, Ọzø kwa, ọtutu nime ndi Israel adawo nwua; Ọzø kwa, Söl na Jonatan nwa-ya nwuru anwu.

5 Devid we si nwa-okorobia ahu nke nègosi ya, Ì si aña mara na Söl na Jonatan nwa-ya nwuru anwu?

6 Nwa-okorobia ahu nke nègosi ya we si, O dabataram inø n'ugwu Gilboa, ma, le, Söl nàdabere n'ube-ya; ma, le, ubø-ala na ndi-nwe inyinya sosiri ya ike.

7 o we gha anya n'azu, hum, we kpøm òkù. M'we si, Lem.

8 O sim, Ònye ka i bu? M'we si ya, Onye Amalek ka m'bu.

9 O sim, Biko, guzo n'akukum, me ka m'nwua, n'ihi na anya-ajù ejidewom: n'ihi na ndum nile dizu nimem.

10 M'we guzo n'akuku ya, me ka o nwua, n'ihi na amaram na o gaghi-adi ndu mbe o dasiri: m'were okpu-eze nke di n'isi-ya, na ọla-aka nke di n'ogwe-aka-ya, we chitara ha onye-hwem n'ebe a.

11 Devid we jide uwe-ya, dowa ha; otú a ka ndikom nile ya na ha no me-kwa-ra.

12 Ha we tie aka n'obi, kwa ákwá, bue ọnru rue anyasi, n'ihi Söl, na n'ihi Jonatan nwa-ya, na n'ihi ndi Jehova, na n'ihi ulø Israel; n'ihi na ha dara site na mma-agha.

13 Devid we si nwa-okorobia nègosi ya, Òle ebe i si bia? O si Nwa ọbìa, bú onye Amalek, ka m'bu.

14 Devid we si ya, Ì si aña ghara itu egwu iseti aka-gi ibibi onye Jehova etere manu?

15 Devid we kpø otù nime umu-okorobia, si, Jerue nso, dakwasi ya. O we tibue ya, o we nwua.

16 Devid we si ya, Ọbara-gi dikwasi n'isi-gi; n'ihi na ọnru-gi azawo megide gi, si, Mu onwem emewo ka o nwua, bú onye Jehova etere manu.

17 Devid we were abù-ákwá nka bùara Söl, bù-kwa-ra Jonatan nwa-ya:

- 18** Ọ we si ha zi umu Juda abù uta: le, edewo ya n'akwukwọ Jasha.
- 19** Israel, eþuwo nmá-gi n'elu ebe di elu gi! Ndi-dike esiwo aña da!
- 20** Unu egosila ya nime Gat, Unu ezisala ozi-ya n'èzí nile nke Ashkelon; Ka umu-ndinyom ndi Filistia we ghara iñuri ọñu, Ka umu-ndinyom nke ndi anēbighi úgwù we ghara iñuri ọñu-agha.
- 21** Unu ugwu Gilboa, Ka igirigi ma-øbu miri-ozuzu ghara idikwasi unu, ma-øbu ubi nke àjà-nbuli: N'ihi na ebe ahu ka asorø ọta ndi-dike oyi, Ọta Søl dika agāsi na ọ bu onye anēteghi manu.
- 22** Ọbara ndi eþuru eþu, abuba ndi-dike, Uta Jonatan esighi na ha la azu, Mma-agha Søl esighi kwa lata n'efu.
- 23** Søl na Jonatan bu ndi nähurita onwe-ha n'anya, buru kwa ndi di utø na ndu-ha, Ekewaghi kwa ha n'ọnwu-ha; Ha di garagara kari ugo, Ha di ike kari ọdum.
- 24** Umu-ndinyom Israel, kwaranu Søl ákwá, Onye nēyibe unu uwe uhie, ya na ihe-utø di iche iche, Onye nätukwasi ihe-ichø-nma ola-edo n'uwe-unu.
- 25** Ndi-dike esiwo aña da n'etiti agha ahu! Jonatan, n'elu ebe-gi di elu ka i buru onye eþuru eþu.
- 26** Anòm na nkpa n'ihi gi, nwa-nnem Jonatan: I di utø nke-uku n'ebe m'nø: Ihu-n'anya-gi nke i hurum di ebube, Kari ihu-n'anya ndinyom.
- 27** Ndi-dike esiwo aña da! Ihe-agha esiwo aña la n'iyì!

ISI 2

- O**rue, ka nka gasiri, na Devid juru Jehova ese, si, M'gārigo n'otù nime obodo Juda? Jehova we si ya, Rigo. Devid we si, Òle ebe M'gārigo? Ọ si, Rue Hebron.
- 2** Devid we rigo n'ebe ahu, ya na ndinyom-ya abua kwa, bú Ahinoam nwayi Jezreel, na Abigail, bú nwunye Nebal onye Kamel.
- 3** Ndi kom ndi ya na ha nø ka Devid me-kwa-ra ka ha rigota, nwoke ọ bulu na ulo-ya: ha we biri n'obodo nile nke Hebron.
- 4** Ndi kom Juda we bia te Devid manu n'ebe ahu ibu eze ulo Juda. Ha we gosi Devid, si, Ndi kom Jebesh-gilead bu ndi liri Søl.
- 5** Devid we zigara ndikom Jebesh-gilead ndi-ozì, si, ha, Ndi agoziri agozi diri Jehova ka unu bu, na unu emeworo onye-nwe-unu, bú Søl, ebere a, unu we líe-ya.
- 6** Ma ubu a Jehova mere unu ebere na ezi-okwu: ọzø kwa, mu onwem gēmeghachiri unu ezi ihe a, n'ihi na unu emewo ihe a.
- 7** Ma ubu a ka aka-unu di ike, buru-kwa-nu ndi-dinkpà: n'ihi na onye-nwe-unu, bú Søl, anwuwo; ọzø kwa, mu ka ulo Juda teworo manu ibu eze-ha.
- 8** Ma Abnea nwa Nea, bú onye-isi usu-ndi-agha Søl nwere, kuru Ish-boshet nwa Søl, me ka ọ gabiga rue Mahanaim;
- 9** o we me ya eze Gilead, na nke ndi-Ashurait, na nke Jezreel, na nke Efraim, na nke Benjamin, na nke Israel nile.
- 10** (Ish-boshet nwa Søl þara ọgu arø abua mþe ọ malitere ibu eze Israel, o we buru eze arø abua.) Otù ọ di, ulo Juda soro Devid.
- 11** Ọnu-ogugu ubþochi Devid bu eze ulo Juda nime Hebron we di arø asa na ọnwa isi.
- 12** Abnea nwa Nea, na ndi-orù Ish-boshet nwa Søl, we si na Mahanaim puta rue Gibeon.
- 13** Joab nwa Zeruaia, na ndi-orù Devid, we pua, zute ha n'otù n'akuku ọdø-miri Gibeon; ha we nødu, ndi Devid n'otu akuku ọdø-miri, na ndi Ish-boshet n'akuku nke-ọzø nke ọdø-miri.

14 Abnea we si Joab, Biko, ka umu-okorobia bilie, me ihe-ochì n'iru ayi. Joab we si, Ka ha bilie.

15 Ha we bilie gabiga n'onu-ogugu; madu iri na abua diri Benjamin, di-kwa-ra Ish-boshet hwa Sòl, na madu iri na abua nime ndi-orù Devid.

16 Ha we jide, nwoke ọ bulo o jide isi ibe-ya, we ma mma-agha-ya n'akuku ibe-ya; ha we dakò n'otù: ewe kpò aha ebe ahu Helkat-hazurim, nke di na Gibeon.

17 Agha we di ike nke-uku n'ubochi ahu, ewe tibue Abnea na ndikom Israel n'iru ndi-orù Devid.

18 Umu-ndikom Zeruaia ato no kwa n'ebe ahu, bú Joab, na Abishai, na Asahel: ma ukwu Asahel di nfe n'iþa ọso dika otù nime mbada nke di n'ophia.

19 Asahel we chua Abnea n'azu; ma o sighi n'iso Abnea wezuga onwe-ya ije n'aka-nri ma-qbù n'aka-ekpe.

20 Abnea we gha anya n'azu, si, Ò bu gi bu nka, Asahel? Ò si, Mu ka ọ bu.

21 Abnea we si ya, Wezuga onwe-gi n'aka-nri-gi ma-qbù n'aka-ekpe-gi, jidere onwe-gi otù nime umu-okorobia, chiru n'onwe-gi ihe-ya i gáluta. Ma Asahel ekweghi isi n'iso ya wezuga onwe-ya.

22 Abnea we si kwa Asahel ọzo, Si n'isom wezuga onwe-gi: nìhi gini ka m'gètìbu gi rue ala? m'gësi kwa aña weliere Joab nwa-nne-gi irum?

23 Ma ọ juru iwezuga onwe-ya: Abnea we were isi ube-ya tie ya n'okpuru ogiriga-ya nke-ise, ube we puta n'azu ya, o we da n'ebe ahu, nwua n'okpuru ya: o rue, na ndi nile ndi biaruru ebe ahu, bú ebe Asahel dara nwua, guzoro.

24 Ma Joab na Abishai churu Abnea n'azu; anyanwu we da mbe ndi ahu biaruru ugwu ntà Ama, nke di n'iru Gia n'uþo ọzara Gibeon.

25 Umu Benjamin we chikota onwe-ha iso Abnea n'azu, ha we ghø otù usu, guzo, n'elu otù ugwu ntà.

26 Abnea we kpò Joab òkù, si, Ò bu rue mbe ebighi-ebi ka mma-agha gëripia? ì maghi na ilu ka ọ gádi n'ikpe-azu? rù kwa ole mbe ka i nágaghi-asi ndi-gi ka ha si n'iso umu-nne-ha laghachi?

27 Joab we si, Chineke nádi ndu, ọ buru na i kwughi, n'ezie mbe ahu site n'ututu ndim gárigowori, nwoke ọ bulo site n'iso nwa-nne-ya.

28 Joab we fùa opì-ike, ndi-ya nile we guzo, ha achughi kwa Israel n'azu ọzo, ha ebighi kwa agha ọzo.

29 Ma Abnea na ndikom-ya jere ije n'Araba abali ahu nile; ha we gabiga Jòdan, je ije na Bitron nile, bia rue Mahanaim.

30 Joab we si n'iso Abnea lata: ọ we chikota ndi-ya nile, ma agukötara ndikom iri na iteghete na Asahel ndi nádighi n'etiti ndi-orù Devid.

31 Ma ndi-orù Devid tiburu ọgu ndikom iri-na-asato sitere na Benjamin, na n'etiti ndikom Abnea, ha we nwua.

32 Ha we bulie Asahel, lìe ya n'lì nna-ya, nke di na Bet-lehem. Joab na ndikom-ya we je ije abali ahu nile, ìhè ututu we putara ha na Hebron.

ISI 3

Agha ahu we di ogologo n'etiti ulo Sòl na ulo Devid: ma Devid di ike nága n'iru, ma ulo Sòl enweghi ike nála azu azu.

2 Ewe muara Devid umu-ndikom nime Hebron: ọkpara-ya bu Amnon, nke Ahinoam, bú

nwayi Jezreel, muru;

3 nwa-ya nwoke nke-abua bu Kileab, nke Abigail nwunye Nebal, bú onye Kamel, muru; nke-atø bu Absalom nwa Meaka nwa-nwayi Talmai, bú eze Geshua;

4 nke-anø bu Adonaija nwa Hagit; nke-ise bu Shefataia nwa Abital;

5 nke-isi bu Itream, nke Eglal nwunye Devid muru. Ndia ka amuru Devid nime Hebron.

6 O rue, mþe agha di n'etiti ulo Sol na ulo Devid, na Abnea nême onwe-ya ka ọ di ike n'ulo Sol.

7 Ma Sol nwere iko-nwayi, aha-ya bu Rizpa, nwa-nwayi Aia. Ish-boshet we si Abnea, Gini mere i bakuru iko-nwayi nnam?

8 Iwe Abnea we di ọku nke-uku n'ihi okwu Ish-boshet, ọ si, Ọ bu isi nkita nke ulo Juda nwere ka m'bú? Ta ka m'némere ulo Sol, bú nna-gi, nême-kwa-ra umu-nne-ya, nême-kwa-ra ndi-eyi-ya, ebere, emeghwam ka i rue Devid aka, ma i nèbom ebubo ajo omume bayere nwayi a ta.

9 Chineke me Abnea otú a, me kwa ya ihe ozø otú a, ma asi na emereghm Devid ọ buná otú a, bú dika Jehova ñuworo ya iyí;

10 ime ka ala-eze si n'ulo Sol gabiga, na ime ka oche-eze Devid guzosie ike n'elu Israel na n'elu Juda, site na Dan we rue na Bia-sheba.

11 Ma ọ pughi izaghachi Abnea okwu ozø, n'ihi na ọ turu egwu ya.

12 Abnea we zigara Devid ndi-ozi n'ònodu ya, si, Ònye nwe ala? ọ si-kwa-ra, Ka mu na gi þa ndu, ma, le, akam gàdiri gi, ime ka Israel nile chigharia biakute gi.

13 Ọ we si, Ọ di nma; mu onwem na gi gâba ndu: nání, otù ihe ka mu onwem náju n'aka-gi, si, I gaghi-ahu irum, ma ọ buru na i bughi uzø me ka Maikal nwa Sol bia, mþe i gâbia ihu irum.

14 Devid we zigara Ish-boshet nwa Sol ndi-ozi, si, Nyem nwunyem, bú Maikal, onye m'ji ọgu api ise nke ndi Filistia lutara onwem.

15 Ish-boshet we ziga, nara ya n'aka di-ya, bú n'aka Paltiel nwa Laish.

16 Di-ya we soro ya je, nèje nákwa ákwá n'azu ya rue Bahurim. Abnea we si ya, Je, laghachi: o we laghachi.

17 Okwu Abnea we diyere ndi-okenye Israel, si, Na mþe gara aga unu nâchø Devid ka ọ buru eze-unu:

18 Ma ubu a menu ya: n'ihi na Jehova ekwuwo okwu bayere Devid, si, M'gèwere aka Devid, bú orùm, zoputa ndim, bú Israel, n'aka ndi Filistia, na n'aka ndi-iro-ha nile.

19 Abnea kwu-kwa-ra na nti Benjamin: Abnea we je kwa ikwu na nti Devid nime Hebron ihe nile nke di nma n'anya Israel, na n'anya ulo Benjamin nile.

20 Abnea we biakute Devid rue Hebron, ya na orú ndikom. Devid we mere Abnea, me-kwa-ra ndikom soro ya, oké oriri.

21 Abnea we si Devid, Ka m'bili je chikötara onye-nwem, bú eze, Israel nile, ka gi na ha we þa ndu, ka i we buru kwa eze ndi nile nke nkpuru-obi-gi nâchøsi ike. Devid we zilaga Abnea, o we la n'udo.

22 Ma, le, ndi-orù Devid na Joab si n'usu ndi nápunara madu ihe bia, ọ bu kwa ọtutu ihe-nkwata ka ha bubatara n'aka ha: ma Abnea anoyeghi Devid nime Hebron; n'ihi na o zilagawo ya, o we la n'udo.

23 Joab na usu-ndi-agha nile ndi soro ya we bia, ha we gosi Joab, si, Abnea nwa Nea biakutere eze, o we zilaga ya, o we la n'udo.

24 Joab we biakute eze, si, Gini ka i meworo? le, Abnea biakutere gi; n'ihi gini ka nka bu, na i zilagawo ya, o we lasia?

25 I mawo Abnea nwa Nea, na ọ bu irafu gi ka ọ biara, ya na imara ọpupu-gi na nbata-gi, na imata ihe nile nke gi onwe-gi nême.

26 Joab we si n'ebe Devid nọ puta, ziga ndi-ozzi n'azu Abnea, ha we me ka o si n'olùlù-miri Saira biaghachi: ma Devid amaghi.

27 Abnea we laghachi rue Hebron, Joab we wezuga ya n'etiti ọnlu-uzo-ama ikpayere ya uka na nwayo, o we tie ya n'okpuru ọgiriga-ya nke-ise n'ebe ahu, o we nwua n'ihi ọbara Asahel, bú nwa-nne-ya.

28 Devid we nu nke a mgbe emesiri, ọ si, Ndi puworo n'ọbara Abnea nwa Nea n'iru Jehova rue mbe ebighi-ebi ka mu na ala-ezem bu:

29 ka ọ dakwasi n'isi Joab, na n'ulo nna-ya nile; ka aghara kwa ibipu n'ulo Joab onye nwere orùrù n'anu-aru-ya, ma-Ọbu onye-ekpenta, ma-Ọbu onye nādabere na nkpa-n'aka, ma-Ọbu onye nāda site na mma-agha, ma-Ọbu onye nri koro.

30 Ma Joab na Abishai, bú nwa-nne-ya, ƙuru Abnea, n'ihi na o mere ka nwa-nne-ha, bú Asahel, nwua nime Gibeon n'agha ahu.

31 Devid we si Joab, si kwa ndi nile ya na ha nọ, Dowanu uwe-unu, ke ákwà-nkpe n'úkwù-unu, tie aka n'obi n'iru Abnea. Eze, bú Devid, nējeso kwa ihe ejì ebu ozu.

32 Ha we lìe Abnea nime Hebron: eze we welie olu-ya kwa ákwà n'lì Abnea; ndi Israel nile we kwa ákwà.

33 Eze we bùara Abnea abù-ákwà, si, Ọ bu dika onye-nzuzu nānwu ka Abnea gānwu?

34 Ekeghi aka-gi abua abu, emeghi kwa ka ukwu-gi abua biarue nso ihe ọla ejì ke ukwu abu: Dika onye nāda n'iru ndi ajo omume, otú a ka i dara. Ndi Israel nile we kwara ya ákwà ọzo.

35 Ndi ahu nile we bia ime ka Devid rie nri mbe ubochi fôduru; ma Devid ṙnuru iyi, si, Chineke mem otú a, me kwa ihe ọzo otú a, ọ buru na edetum nri ọnlu, ma-Ọbu ihe ọ bulu ọzo, tutu ọdida-anyanwu.

36 Ndi-ya nile we mata, ọ di nma n'anya-ha: dika ihe ọ bulu eze mere di nma n'anya ndi-ya nile.

37 Ndi-ya nile na Israel nile we mara n'ubochi ahu na o siteghi n'aka eze ime ka Abnea nwa Nea nwua.

38 Eze we si ndi-orù-ya, Únu amaghi na onye isi na onye uku adawo n'Israel ta?

39 Ma mu onwem akaghi aru ta, ọ bu ezie na abum onye etere manu ibu eze; ndikom ndia, bú umu Zeruaia, di kwa ike karim: Jehova kwughachi onye nême ihe ojo dika ihe ojo ya si di.

ISI 4

Ish-boshet nwa Söl we nu na Abnea anwuwo nime Hebron, aka-ya we kuda, Israel nile ma-kwa-ra jijiji.

2 Ma Ish-boshet nwa Söl nwere ndikom abua ndi bu ndi-isi usu ndi nāpunara madu ihe: aha otù bu Beana, aha nke-Ọzo bú Rikab, ha bu umu Rimon onye Beirut, sitere n'umu Benjamin: (n'ihi na anāgu-kwa-ra Benjamin, Beirut:

3 ndi Beirut we ƙalaga na Gitaim, buru ndi-Ọbìa n'ebe ahu rue ta.)

4 Ma Jonatan nwa Söl nwere nwa-nwoke nke dara ngwurø n'ukwu-ya abua. Ọ ƙara aro ise mbe akukø Söl na Jonatan siri na Jezreel bia, nwai nāzù ya we kuru ya, ƙalaga: o rue, mbe ọ nême ngwa ƙalaga, na nwata ahu dara ada, we ghø onye-ngwurø. Aha-ya bu Mefiboshet.

- 5** Umu Rimon onye Beirot, bú Rikab na Beana, we je, biarue ulo Ish-boshet dika n'ikpo-oku nke ehiwie, ma ya onwe-ya nēdina ndina etiti-ehiwie.
- 6** Ma n'ebe ahu ka ha biara rue etiti ulo, dika ha nēwere ọka wheat; ha we tie ya n'okpuru ọgiriga nke-ise: Rikab na Beana, bú nwa-nne-ya, we wepuga onwe-ha.
- 7** Ma m̄be ha batara n'ulo, ka ya onwe-ya nēdina n'ihe-ndina-ya n'ime-ulō-ndina-ya, ha we tibue ya, me ka ọ nwua, wezuga isi-ya, were isi-ya, je ije n'uzo Araba abali ahu nile.
- 8** Ha we butere Devid isi Ish-boshet rue Hebron, si eze, Le, isi Ish-boshet nwa Sol, bú onye-iro-gi, nke chọro ndu-gi; ma Jehova aboworo onye-nwem, bú eze, óbò ta n'aru Sol, na n'aru nkpuru ya.
- 9** Devid we za Rikab na Beana nwa-nne-ya, bú umu Rimon onye Beirot, si ha, Jehova nādi ndu, Onye ƙaputaworo nkpuru-obim na nkpaƙu nile,
- 10** m̄be otù onye nēgosim, si, Le, Sol anwuwo, ma onye ahu n'anya ya onwe-ya di ka onye nēzi ozi ọma, m'we jide ya, bue ya na Ziklag, nka bu ihe m'nyere ya bayere ozi ọma ahu.
- 11** M'gēsi aña ghara ime kari otúa, m̄be ndikom ndi nēmebi iwu ƙuworo onye ezi omume n'ulo-ya n'elu ihe-ndina-ya? Ma ubu a m'gaghi-ajuta ƙbara-ya n'aka-unu kpochapu unu n'uwa?
- 12** Devid we nye umu-okorobia-ya iwu, ha we ƙue ha, bipu aka-ha na ukwu-ha, kwuba ha n'akuku ɔdō-miri nime Hebron. Ma ha were isi Ish-boshet, lie ya n'ílì Abnea nime Hebron.

ISI 5

Ebo Israel nile we biakute Devid rue Hebron, kwue, si, Le, ọkpukpu-gi na anu-aru-gi ka ayi bu.

- 2** Na m̄be gara aga, m̄be Sol bu eze-ayi, gi onwe-gi bu onye nēdupu na onye nēdubata Israel: Jehova we si gi, Gi onwe-gi gāzù ndim, bú Israel onwe-gi gābu kwa onye-ndú Israel.
- 3** Ndi-okenye nile nke Israel we biakute eze rue Hebron; ha na eze, bú Devid, we ƙa ndu nime Hebron n'iru Jehova: ha we te Devid manu ibu eze Israel.
- 4** Onye ƙara orú aró na iri ka Devid bu m̄be ọ malitere ibu eze, ọgu aró abua ka ọ bu eze.
- 5** Na Hebron ka ọ bu eze Juda aró asa na ọnwa isi: na Jerusalem ka ọ bu kwa eze Israel na Juda nile orú aró na iri na ató.
- 6** Eze na ndikom-ya we jerue Jerusalem jekuru ndi Jebus, bú ndi bi n'ala ahu: ha we gwa Devid okwu, si, I gaghi-abata n'ebe a, kama ndi-ìsì na ndi-ngwuro gēme ka i wezuga onwe-gi: nāsi, Devid agaghi-abata n'ebe a.
- 7** Devid we were ebe ewusiri ike nke Zaion; nke ahu bu obodo Devid.
- 8** Devid we si n'ubochi ahu, Onye ọ bula nke netibù ndi Jebus, ya jerue ebe miri si aga, we tibue ndi-ngwuro na ndi-ìsì, bú ndi nkpuru-obi Devid nākpọ asì. N'ihi nka ka ha nāsi, Ndi-ìsì na ndi-ngwuro nō; ọ gaghi-abà n.ulø.
- 9** Devid we biri n'ebe ahu ewusiri ike, o we kpó ya obodo Devid. Devid we wue obodo gburugburu site na Milo we rue n'ime-ya.
- 10** Devid we nāga n'iru, nēje nādi uku; Jehova, bú Chineke nke usu nile nke ndi-agha, noye-kwa-ra ya.
- 11** Hairam, bú eze Taia, we zigara Devid ndi-ozì, na osisi cedar, na ndi-òkà n'osisi, na ndi-òkà na nkume: ha we wuere Devid ulo.
- 12** Devid we mara na Jehova emewo ya ka o guzosie ike ibu eze Israel, ọ ma-kwa-ra na O buliwo ala-eze-ya n'elu n'ihi ndi-Ya, bú Israel.

13 Devid we si na Jerusalem kuru ndi-iko nwayi na ndinyom ọzọ, mbe o siri na Hebron biasi: ewe muara Devid umu-ndikom na umu-ndinyom ọzọ

14 Ndia bu kwa aha ndi amuru ya na Jerusalem; Shamua, na Shobab, na Netan, na Solomon,

15 na Ibha, na Elishua; na Nefeg, na Jafia;

16 na Elishama, na Eliada, na Elifelet.

17 Ndi Filistia we nu na ha tere Devid manu ibu eze Israel, ndi Filistia nile we rigo icho Devid; Devid we nu ya, rida n'ebe ahu ewusiri ike.

18 Ma ndi Filistia biara, ọsaa onwe-ha na ndagwurugwu Refaim.

19 Devid we jua Jehova ase, si, M'gārigokuru ndi Filistia? I gēnye ha n'akam? Jehova we si Devid, Rigo: n'ihi na aghaghm inye ndi Filistia n'aka-gi.

20 Devid we biarue Beal-perazim, Devid we tibue ha n'ebe ahu; o we si, Jehova ekwopuwo megide ndi-irom n'irum, dika nkwapu miri. N'ihi nka ka o kporo aha ebe ahu Beal-perazim.

21 Ha we rapu arusi nile ha n'ebe ahu, Devid na ndikom-ya we chiru ha.

22 Ndi Filistia we rigo kwa ọzọ, ọsaa onwe-ha na ndagwurugwu Refaim.

23 Devid we jua Jehova ese, O si, Arigola: ga gburugburu rue n'azu ha, biakute ha na ncherita-iru osisi balsam.

24 O gēru kwa, mbe i nuru olu ikiti-ukwu n'elu osisi balsam ahu, mbe ahu ka i gēme ngwa: n'ihi na mbe ahu ka Jehova puworo n'iru gi itibu ọmuma-ulō-ikwū ndi Filistia.

25 Devid we me otu a, dika Jehova nyere ya iwu; o we tibue ndi Filistia site na Geba rue ebe i naba Gezea.

ISI 6

Devid we chikota kwa ndikom nile aroputara aroputa n'Israel, oru nnu madu uzo ato na nnu iri-na-ise.

2 Devid we bilie, si na Beale Juda je, ya na ndi Israel nile ndi ya na ha no, isi n'ebe ahu bugota ibe Chineke, nke akpokwasiri Aha, bu aha Jehova nke usu nile nke ndi-agha Onye nānokwasi cherubim.

3 Ha we me ka ubo-ala ọhu bürü ibe Chineke, ha we buputa ya n'ulo Abinadab nke di n'ugwu ntà: Uza na Ahio, bu umu Abinadab, we nēdu ubo-ala ọhu ahu.

4 Ha we buputa ya n'ulo Abinadab nke di n'ugwu ntà, ya na ibe Chineke: Ahio we nēje n'iru ibe ahu.

5 Devid na ulo Israel nile nēgwu egwū n'iru Jehova, were ihe nile ejii osisi fir me, were kwa ubo-akwara, na une, na egwú-otiti, na castanet, na ájà.

6 Ha we biarue ebe-nzocha-oka Nakon, Uza we setia aka-ya rue ebe ibe Chineke di, jide ya, n'ihi na ehi naba ukwu.

7 Iwe Jehova we di ọku megide Uza; Chineke we tibue ya n'ebe ahu n'ihi nmehie-ya; o we nwua n'ebe ahu n'akuku ibe Chineke.

8 Iwe Devid we di ọku n'ihi na Jehova tiwaputara ntiwa megide Uza: o we kpoebe ahu Perez-uzza, rue ta.

9 Devid we tua egwu Jehova n'ubochi ahu; o si, ibe Jehova gesi aña biakutem?

10 Devid ekweghi kwa iwezugara onwe-ya ibe Jehova rue obodo Devid; ma Devid buzugara ya rue ulo Obed-edom, bu onye Gat.

11 Ibe Jehova we nodu n'ulo Obed-edom, bu onye Gat, onwa ato: Jehova we gozie Obed-

edom na ulo-ya nile.

12 Ewe gosi eze, bú Devid, si, Jehova agoziwo ulo Obed-edom na ihe nile o nwere, n'ihi ibe Chineke. Devid we were ọṇu je, si n'ulo Obed-edom bugota ibe Chineke n'obodo Devid.

13 O rue, mbe ndi n̄ebu ibe Jehovah zoro nzorukwu isi, na ọ churu ehi na nwa-ehi mara abuba n'ajà.

14 Devid were kwa ike-ya nile te egwún'iru Jehovah; ewere ephod ákwà ọcha ke Devid n'ukwù.

15 Devid na ulo Israel nile we were iti-nkpu, were kwa olu opì-ike, n̄ebugota ibe Jehovah.

16 O rue, mbe ibe Jehovah batara n'obodo Devid, na Maikal nwa-nwayi Sol lepuruanya na window, hu eze, bú Devid, ka ọ n̄awuli, n̄ete kwa egwú, n'iru Jehovah; o we ledayaanya n'obi-ya.

17 Ha we bubata ibe Jehovah, guzo ya n'ọnodu-ya, n'etiti ulo-ikwū nke Devid mara nye ya: Devid we sure ajà-nsure-óku na ajà-udo n'iru Jehovah.

18 Devid we surebìe ajà-nsure-óku ahu na ajà-udo nile, gozie ndi Israel n'aha Jehovah nke usu nile nke ndi-agha.

19 O we kesara ndi Israel nile, bú ìgwè nile nke Israel, ma nwoke ma nwayi, madu ọ bula, otù obe achicha, na otú ọkpurukpu anu, na otù mbadamba nkpuru-vine amiri ami. Ndi Israel nile we la, nwoke ọ bula n'ulo-ya.

20 Devid we lata igozi ulo-yaz. Maikal, bú nwa-nwayi Sol, we puta izute Devid, si, Le, otú eze Israel di nsopuru nke-uku ta, onye kpupuru uwe n'aru-ya ta n'anya ndi-orù-nwayi nke ndi-orù-ya, dika otù nime ndikom efu n̄ekpupu uwe n'aru-ya ekpupu!

21 Devid we si Maikal, Ọ bu n'iru Jehovah, Onye roputaramn kari nna-gi, kari kwa ulo-ya nile, inyem iwu ibu onye-ndú ndi Jehovah, bú Israel: m'we gwú egwu n'iru Jehovah.

22 Ma m'gēweta-kwa-ra onwem nkocha kari nka, m'gādi kwa ala n'anyam: ma ndi orù-nwayi ndi i kwuru okwu bayere ha, n'etiti ha ka agasopurum.

23 Ma Maikal, bú nwa-nwayi Sol, o nweghi nwa rue ubochi ọnwu-ya.

ISI 7

O rue, mbe eze biri n'ulo-ya, mbe Jehovah me-kwa-ra ka o zuru ike pua n'aka ndi-iro-ya nile buruburu,

2 na eze siri Netan, bú onye-amuma, Biko, le, Mu onwem n̄ebi n'ulo cedar, ma ibe Chineke n̄ebi n'etiti ákwà-nkwuba.

3 Netan we si eze, Ihe nile nke di n'obi-gi, je, me ya; n'ihi na Jehovah noyere gi.

4 O rue, n'abali ahu, na okwu Jehovah ruru Netan nti, si,

5 Je, si orùm, bú Devid, Otú a ka Jehovah siri, Ọ bu gi onwe gi gēwurum ulo ibu ebe M'gēbi?

6 N'ihi na ebighm n'ulo site n'ubochi M'mere ka umu Israel si n'ljipt rigota, we rue ta, kama M'nējeghari n'ulo-ikwū na n'ebe-obibim.

7 N'ebe nile nke M'nējeghari n'etiti umu Israel nile, ọ di okwu M'gwara otù n'ebo Israel nile, nke M'nyere iwu izù ndim, bú Israel, si, N'ihi gini ka unu newurughm ulo cedar?

8 Ma ubu a, otú a ka i gāsi orùm, bú Devid, Otú a ka Jehovah nke usu nile nke ndi-agha siri, Mu onwem siri n'ebe-ita-nri anu-ulo, si kwa n'ebe i nēso ìgwé ewu na aturu, kuru gi, ka i buru nye-ndú ndim, bú Israel:

9 M'we noyere gi n'ebe ọ bula i jere, ebipu-kwa-ram ndi-iro-gi nile n'iru gi; M'gēme-kwa-ra

gi aha uku, dika aha ndi uku ndi n'o n'wa.

10 M'gēdo-kwa-ra ndim, bú Israel, otú ebe, ku kwa ha dika osisi, ka ha we biri n'ọnodu-ha, ghara ima jijiji ọzọ; umu ajo omume agaghi-eweda kwa ha ọzọ, dika na mbu,

11 na dika site n'ubochi mbe M'nyere ndi-ikpe iwu ibu ndi-isi ndim, bú Israel; emewokwam ka i zuru ike pua n'aka ndi-iro-gi nile. Jehova egosiwo kwa gi na Jehova gēmere gi ulo.

12 Mbe ubochi-gi zuru, mbe gi gēsoro nna-gi-hà dina kwa n'ọnwu, M'gēme kwa ka o bilie, bú nkpuru-gi nke gānochí gi, nke gēsi n'afó-gi puta, M'gēme kwa ka ala-eze-ya guzosie ike.

13 Onye ahu gēwuru aham ulo, M'gēme kwa ka oche-eze nke ala-eze-ya guzosie ike rue mbe ebighi-ebi.

14 Mu onwem gāburu ya nna, ya onwe ya gābu-kwa-ram nwa: ọ buru na ọ me ajo omume, M'gēwere nkpa-n'aka madu, were kwa ihe-otiti nke umu madu, dua ya ọdu;

15 ma eberem agaghi-esi n'ebe ọ nō wezuga onwe-ya, dika M'wēzugara ya n'ebe Sol nō, onye M'wezugara n'iru gi.

16 Ma ulo-gi na ala-eze-gi gēkwesi ntukwasi-obi n'iru gi rue mbe ebighi-ebi: agēme ka oche-eze-gi buru ihe guzosiri ike rue mbe ebighi-ebi.

17 Dika okwu ndia nile si di, na dika ọhù a nile si di, otú a ka Netan gwara Devid okwu.

18 Eze, bú Devid, we ba, nōdu ala n'iru Jehova; ọ si, Ònye ka m'bu, Onye-nwe-ayi Jehova, gini kwa ka ulom bu, na I mewo ka m'biarue na mbe a?

19 Ma nka bu nání ihe ntà n'anya-Gi, Onye-nwe-ayi Jehova; I we kwu kwa okwu bayere ulo-orú-Gi rue mbe di anya; nka bu kwa iwu bayere madu, Onye-nwe-ayi Jehova!

20 Ma gini ka Devid gāgwa kwa Gi ọzọ? n'ihi na Gi onwe-gi mara orù-Gi, Onye-nwe-ayi Jehova.

21 N'ihi okwughi, na dika obi-Gi si di, ka I meworo ihe-idi-uku a nile, ime ka orù-Gi mara ya.

22 N'ihi nka I di uku, Onye-nwe-ayi Jehova: n'ihi na ọ dighi onye di ka Gi, ọ dighi kwa Chineke ma-Ọbughi Gi, dika ihe nile si di nke ayi nuworo na nti-ayi.

23 Ma ọlè mba di ka ndi-Gi, dika Israel, bú otù mba nke nēguzo iche n'uwa, nke Chineke jere ibaputara Onwe-ya ka ọ buru otù ndi, na imere Onwe-ya aha, na imere unu ihe-idi-uku a, na imere ala-Gi ihe di egwu, n'iru ndi-Gi, nke I siri n'Ijipt, bú mba di iche iche ọzọ na chi nile ha, baputara onwe-gi?

24 I we me ndi-Gi, bú Israel, ka o guzosiere Gi ike, iburu Gi otù ndi rue mbe ebighi-ebi; Gi onwe-gi, Jehova, we ghørø ha Chineke.

25 Ma ubu a, Jehova, bú Chineke, okwu ahu nke I kwuworo bayere orù-Gi, baye-kwa-ra ulo-ya, me ya ka o guzosie ike rue mbe ebighi-ebi, Gi me kwa dika I kwuworo.

26 Ka aha-Gi di kwa uku rue mbe ebighi-ebi, si, Jehova nke usu nile nke ndi-agha bu Chineke Israel: agēme kwa ka ulo orù-Gi, bú Devid, guzosie ike n'iru Gi.

27 N'ihi na Gi onwe-gi, Jehova nke usu nile nke ndi-agha, bú Chineke Israel, I kpughewo nti orù-Gi, si, M'gēwu-kwa-ra gi ulo: n'ihi nka orù-Gi nwetara obi-ike ikpere Gi ekpere a.

28 Ma ubu a, Onye-nwe-ayi Jehova, Gi onwe-gi bu Chineke onwe-ya, okwu-Gi nile bu kwa ezi-okwu, I gwawo kwa orù-Gi ezi ihe a:

29 ma ubu a kwere igozí ulo orù-Gi, ka o we dirue mbe ebighi-ebi n'iru Gi: n'ihi na Gi onwe-gi, Onye-nwe-ayi Jehova, ekwuwo ya: ka ewere kwa ngozi-Gi nāgozi ulo orù-Gi rue mbe ebighi-ebi.

Orue, mbe nka gasiri, na Devid tiþuru ndi Filistia, me kwa ka ha ruru ala: Devid we nara n'aka ndi Filistia bridle nke isi obodo-ha.

2 O tiþu-kwa-ra Moab, were udò-ötùtù tùa ha, me ha ka ha dina ala; o we tùa udò-ötùtù abua ime ka ha nwua, na udò ötùtù zuru ezu ime ka ha di ndu. Moab we ghøro Devid ndi-orù, nèbute onyinye-inata-iru-øma.

3 Devid tiþu-kwa-ra Hedadeza nwa Rehob, bú eze Zoba, mbe ọ nèje iweghachi ike-ya n'akuku Osimiri.

4 Devid we napu n'aka-ya nnù ndi-inyinya anò na ọgu ise, na orú nnù ndikom uzò abua na nnù iri, bú ndi ji ukwu eje: Devid bipu-kwa-ra nkwonkwo-ukwu inyinya ubo-ala nile, ma o kwere ka ọgu inyinya ubo-ala ise fôdu n'etiti ha.

5 Siria Damaskos we bia iyere Hedadeza, bú eze Zoba, aka, Devid we tiþue n'etiti ndi Siria orú nnù ndikom uzò abua na nnù iri-na-ise.

6 Devid we tiye ebe-nguzo-ndi-agha nime Siria Damaskos: Siria we ghøro Devid ndi-orú, nèbute onyinye-inata-iru-øma. Jehova we nàzoputa Devid ebe ọ bula o jere.

7 Devid we chiri ọta ọla-edo nke dikwasiri ndi-orù Hedadeza, chita ha na Jerusalem.

8 Eze, bú Devid, we si na Beta, si kwa na Biroтай, bú obodo Hedadeza, chiri otutu ọla nke-uku.

9 Toi, bú eze Hemat, we nu na Devid etiþuwo usu-ndi-agha nile nke Hedadeza,

10 Toi we zíe Joram nwa-ya jekuru eze, bú Devid, iju ya ajuju bayere udo-ya, na igózi ya, n'ihi na o busoworo Hedadeza agha, we tiþue ya: n'ihi na nwoke nke nèbuso Toi agha nke-uku ka Hadadeza bu. Ihe ọla-øcha na ihe ọla-edo na ihe ọla di kwa n'aka Joram inye ya:

11 ihe ndia ka eze, bú Devid, do-kwa-ra nsø nye Jehova, tiyere ọla-øcha na ọla-edo nke o doro nsø site na mba nile nke o budara;

12 site na Siria, site kwa na Moab, site kwa n'umu Amon, site kwa na ndi Filistia, site kwa h'Amalek, site kwa n'ihe-nkwata Hedadeza, nwa Rehob, bú eze Zoba.

13 Devid we mere onwe-ya aha mbe o siri n'iþu Siria nime Ndagwurugwu Nnù lata, bú orú nnù ndikom uzò abua na nnù ise.

14 O tiye-kwa-ra ebe-nguzo-ndi-agha n'Edom: n'Edom nile ka o tiyere ebe-nguzo-ndi-agha, Edom nile we ghøro Devid ndi-orù. Jehova we nàzoputa Devid ebe ọ bula o jere.

15 Devid we buru eze Israel nile; Devid we nèmère ndi-ya nile ihe ekpere n'ikpe na ezi omume.

16 Joab nwa Zeruaia bu onye-isi usu-ndi-agha; Jehoshafat nwa Ahailud bu onye-ncheta:

17 Zedok nwa Ahaitub, na Ahimelek nwa Abaiata, bu ndi-nchu-àjà; Seraia bu ode-akwukwo;

18 Benaia nwa Jehoiada bu onye-isi ndi Keret na ndi Pelet; umu-ndikom Devid bu ndi-isi n'ije ozi.

ISI 9

Devid we si, Ọ di onye ọ bula fôduru ọzø nye ulo Søl, ka m'we mere ya ebere n'ihi Jonatan?

2 Ulo Søl nwere otù orù, aha-ya bu Ziba, ha we kpø ya biakute Devid; eze we si ya, Gì onwe-gi bu Ziba? Ọ si, Orù-gi bu ya.

3 Eze we si, Ọ dighi nwoke fôduru ulo Søl ọzø, ka m'we mere ya ebere Chineke? Ziba we si eze, Otù nwa-nwoke fôduru Jonatan, nke dara ngwuro n'ukwu-ya abua.

- ⁴ Eze we si ya, Òle ebe o nō? Ziba we si eze, Le, Onye ahu nō n'ulo Makia nwa Amiel, nime Lodeba.
- ⁵ Eze, bú Devid, we ziga kuputa ya n'ulo Makia nwa Amiel, site na Lo-deba.
- ⁶ Mefiboshet, nwa Jonatan, nwa Sôl, we biakute Devid, da kpue iru-ya n'ala, kpô isi ala. Devid we si, Mefiboshet, O si, Le orù-gi!
- ⁷ Devid we si ya, Atula egwu; n'ihi na aghaghdm imere gi ebere n'ihi Jonatan, bú nna-gi, m'gêweghachi-kwa-ra gi ubi nile nke Sôl nna-gi; gi onwe-gi gêri kwa nri na table nkem mbe nile.
- ⁸ O kpô isi ala, si, Gini ka orù-gi bu, na i gêche iru n'ebe nkita nwuru anwu dikam nō?
- ⁹ Eze we kpô Ziba, onye buri nwa-okorobia Sôl, si ya, Ihe nile Sôl na ulo-ya nile nwere ka m'nyeworo nwa onye-nwe-gi.
- ¹⁰ I gâlu-kwa-ra ya ọlu ala-ubi, gi onwe-gi, na umu-gi ndikom, na ndi-orù-gi; i gêwebata kwa nkpuru o miri, ka nwa onye-nwe-gi we nwe nri o gêri: ma Mefiboshet nwa onye-nwe-gi gêri nri na table nkem mbe nile. Ma Ziba nwere umu-ndikom iri na ise na orú ndi-orù.
- ¹¹ Ziba we si eze, Dika ihe nile si di, nke onye-nwem, bú eze, nyere orù-ya n'iwu, otú a ka orù-gi gême. Eze we si, Ma Mefiboshet ganêri ihe na table nkem, dika otù nime umu eze.
- ¹² Mefiboshet nwe-kwa-ra otù nwatakiri-nwoke, aha-ya bu Maika. Ma ndi nile ndi bi n'ulo Ziba buru Mefiboshet ndi-orù.
- ¹³ Mefiboshet we biri na Jerusalem' n'ihi na o bu na table eze ka o nêri ihe mbe nile; ma ya onwe-ya dara ngwuro n'ukwu-ya abua.

ISI 10

Orue, mbe ihe a gasiri, na eze umu Amon nwuru, Hanun nwa-ya we buru eze n'onodu ya.

- ² Devid we si, M'gêmere Hanun nwa Nehash ebere, dika nna-ya merem ebere. Devid we ziga ikasi ya obi bayere nna-ya site n'aka ndi-orú-ya. Ndi-orù Devid we ba n'ala umu Amon.
- ³ Ma ndi-isi umu Amon siri Hanun, bú onye-nwe-ha, Devid, o násopuru nna-gi n'anya-gi, na o ziteworo gi ndi-nkasi-obi? o bughi ileputa obodo a, na iledo ya, na ikwatu ya, ka Devid zitere ndi-orù-ya ibiakute gi?
- ⁴ Hanun we were ndi-orù Devid, kôpu nkera nke afu-önü-ha, bipu kwa uwe-nwuda-ha n'etiti, rue otule-ha, we zilaga ha.
- ⁵ Ha we gosi Devid, o ziga izute ha; n'ihi na ihere nême ndikom ahu nke-uku. Eze we si, Nodunu na Jeriko rue mbe afu-önü-unu tolitere, mbe ahu ka unu gâlata.
- ⁶ Umu Amon we hu na ha nêsi Devid ísì ojo, umu Amon we ziga, go Siria Bet-rehob na Siria Zoba, orú nnù ndikom uzô abua na nnù iri ndi ji ukwu eje, na eze Meaka, ya na nnù ndikom abua na ɔgu iri, na ndikom Tob, bú orú nnù ndikom na nnù iri.
- ⁷ Devid we nu ya, ziga Joab, na usu-ndi-agha nile, bú ndi-dike.
- ⁸ Umu Amon we puta, do agha n'usoro n'oghere önü-uzô-ama: Siria Zoba, na Rehob, na ndikom Tob, na Meaka, noro onwe-ha n'ohia.
- ⁹ Joab we hu na iru agha ahu di megide ya iru na azu, o we roputa ufodu n'etiti ndi nile arroputara arroputa n'Israel, do ha n'usoro izute Siria:
- ¹⁰ o tiye ndi Israel foduru n'aka Abishai, bú nwa-nne-ya, we do ha n'usoro izute umu Amon.
- ¹¹ O si, O buru na Siria akariam ike, i gâbu-kwa-ram onye-nzoputa: ma o buru na umu

Amon akaria gi ike, m'gābia kwa izoputa gi.

12 Di ike, ka ayi me kwa onwe-ayi ndi di ike n'ihi ndi-ayi, na n'ihi obodo nile nke Chineke-ayi: Jehova me kwa ihe di nma n'anya-Ya.

13 Joab na ndi soro ya we biarue agha ahu nso imegide Siria: ha we ƙalaga n'iru ya.

14 Umu Amon we hu na Siria abalagawo, ha onwe-ha we ƙalaga kwa n'iru Abishai, ba n'obodo. Joab we si n'ebe umu Amon no lata, biarue Jerusalem.

15 Siria we hu na etiburu ha n'iru Israel, ha we chikota onwe-ha n'otu.

16 Hedareza we ziga, me ka Siria ndi no n'ofe Osimiri puta: ha we biarue Hilam, Shobak onye isi usu-ndi-agha Hedareza je-kwa-ra n'iru ha.

17 Ewe gosi Devid; o we chikota Israel nile, gabiga Jodan, biarue Hilam. Siria we do onwe-ha n'usoro izute Devid, ha we buso ya agha.

18 Siria we ƙalaga n'iru Israel; Devid we ƙue n'etiti ndi Siria ndikom nke nnu ubo-ala na ƙogu iri-na-ise, na oru nnu ndi-inyinya uzq ise; o tibu-kwa-ra Shobak, bu onye isi usu-ndi-agha-ha, o we nwua n'ebe ahu.

19 Eze nile, bu ndi-oru Hedareza, we hu na etiburu ha n'iru Israel, ha we me ka ha onwe-ha na Israel di n'udo, we fe ha ƙufufa. Siria we tua egwu izoputa umu Amon oz.

ISI 11

Orue, n'obuwa arø, na mbe ndi-eze nápu ibu agha, na Devid zigara Joab, ya na ndi-oru-ya, na Israel nile; ha we bibie umu Amon, nochigide kwa Raba n'agha. Ma Devid nánodu na Jerusalem.

2 O rue, na mbe anyasi, na Devid siri n'ihe-ndina-ya bilie, jegharia n'elu ulo eze: o we si n'elu ulo ahu hu otu nwayi ka o nasa aru: ma nwayi ahu di nma nke-uku n'ile anya.

3 Devid we zie jua ajuju bayere nwayi ahu. Otu onye we si, Nwayi a, o bughi Bat-sheba, nwa-nwayi Eliam, bu nwunye Urai onye Het?

4 Devid we ziga ndi-ozi, kuru ya; nwayi ahu we biakute ya, ya na ya we dina; (ma nwayi ahu si n'orurú-ya nedo onwe-ya nsø,) o we laghachi n'ulo-ya.

5 Nwayi ahu we turu ime; o zie, gosi Devid, si, Mu onwem di ime.

6 Devid we zigara Joab ozi, si, Ziterem Uraia onye Het. Joab we zigara Devid Uraia.

7 Uraia we biakute ya, Devid we jua ya ajuju bayere udo Joab, baye-kwa-ra udo ndi Israel, na otu agha naga.

8 Devid we si Uraia, Rida n'ulo-gi, sa ukwu-gi. Uraia we si n'ulo eze pua, onyinye nri eze nyere ya we puso ya n'azu.

9 Ma Uraia dinara n'onu-uzq ulo eze n'etiti ndi-oru nile nke onye-nwe-ya, o ridaghi kwa rue ulo-ya.

10 Ha we gosi Devid, si, Uraia aridaghi rue ulo-ya. Devid we si Uraia, O bughi n'ije ka gi onwe-gi si bia? gini mere i ridaghi rue ulo-gi?

11 Uraia we si Devid, Ibe Chineke, na Israel, na Juda, nánodu n'ulo-ntu; onye-nwem Joab na ndi-oru onye-nwem nánø kwa n'ulo-ikwú n'ohia; ma mu onwem, m'gabà n'ulom, iri ihe na iñu ihe-óñuñu, na isoro nwunyem dina? ndu-gi, na ndu nkpuru-obi-gi, ma o buru na emem ihe a.

12 Devid we si Uraia, Nodu kwa n'ebe a ta, echu ka m'gezilaga kwa gi. Uraia we nodu na Jerusalem ubochi ahu na echu-ya.

13 Devid we kpø ya, o we rie ihe n'iru ya, nü kwa ihe-óñuñu; Devid we me ya ka o nubiga manya okè: o we pua n'anyasi idina n'ihe-ndina-ya n'etiti ndi-oru onye-nwe-ya, ma o

ridaghi rue ulo-ya.

14 O rue, n'ututu, na Devid degara Joab akwukwo, we ziga ya site n'aka Uraia.

15 O we de n'akwukwo ahu, si, Donu Uraia na ncherita-iru agha ahu nke siri ike kari, sinu n'iso ya la azu, ka ewe tibue ya, o we nwua.

16 O rue, mbe Joab nche obodo nche, na o tiyere Uraia n'ebe o mara na ndikom bu di-nkpà no.

17 Ndikom obodo we pua, buso Joab agha: ufodu n'etiti ndi Israel we da, bu n'etiti ndi-orù Devid; Uraia onye Het nwu-kwa-ra.

18 Joab we ziga gosi Devid ihe nile emere n'agha ahu;

19 o we nye onye-ozi iwu, si, Mbe i gwabiri eze okwu agha nile,

20 o gérū kwa, o buru na ɔnuma nke eze ebilie, o we si gi, Gini mere unu jeruru obodo ahu nso ibu agha? ùnu amaghi na ha gési na mbidi ɓa uta?

21 ònye tiburu Abimelek nwa Jerubeshet? nwàyi esighi na mbidi tua aka-nkume n'isi-ya, o we nwua na Tibezi? n'ihi gini ka unu jeruru mbidi nso? i gási kwa, Orù-gi bu Uraia onye Het, anwuwo kwa.

22 Onye-ozi ahu we je, bata, gosi Devid ihe nile Joab ji zìe ya.

23 Onye-ozi ahu we si Devid, Ndikom ahu di ike imegide ayi, we pukute ayi rue ɔchia, ayi we bugide ha agha rue oghere ɔnu-uzo-ama.

24 Ndi-oba-uta we si na mbidi nába ndi-orù-gi uta; ufodu n'etiti ndi-orù eze we nwua, orù-gi, bu Uraia onye Het, anwuwo kwa.

25 Devid we si onye-ozi ahu, Otú a ka i gási Joab, Ka ihe a ghara ijø njo n'anya-gi, n'ihi na mma-agha nériopia otù onye dika o nériipa onye ozø: me ka agha-gi di ike megide obodo ahu, kwadà ya: gi me kwa ka o di ike.

26 Nwunye Uraia we nu na Uraia, bu di-ya, anwuwo, o we tierie di-ya aka n'obi.

27 Iru-újú ahu we gabiga, Devid we ziga, webata ya n'ulo-ya, o we ghoro ya nwunye, muara ya nwa. Ma ihe Devid mere joro njo n'anya Jehova.

ISI 12

Jehova we zìe Netan jekuru Devid. O we biakute ya, si ya, Ndikom abua di n'otù obodo; otù bu ɔgaranya, nke-ozø bu obeye.

2 ɔgaranya ahu nwere ἰgwè ewu na aturu na ἰgwè ehi bara uba nke-uku.

3 Ma obeye ahu enweghi ihe o bula, ma-ɔbughi otù nwa-nne-aturu ntà, nke o zutara debe ya ndu: o we noyere ya, noye-kwa-ra umu-ya, tolite; n'iberibe ihe-oriri-ya ka o néri, n'iko-ya ka o nānu kwa, n'obi-ya ka o nēdina kwa, o we ghoro ya nwa-nwayi.

4 Onye-ije we biakute ɔgaranya ahu, o we rapu iwere anu n'etiti ἰgwè ewu na aturu-ya ma-qbø n'etiti ἰgwè ehi-ya, idoziri onye-ije ahu nke biakutere ya, ma o were nwa-nne-aturu nke obeye, doziere nwoke ahu biakutere ya.

5 Iwe Devid we di ɔku nke-uku megide nwoke ahu; o we si Netan, Jehova nādi ndu, n'ezie onye kwesiri ɔnwu ka nwoke ahu bu nke nême ihe a:

6 ma nwa-nne-aturu ahu, o gákwughachi kwa ya obeye ahu okpukpu anø, n'ihi na o mere ihe a, na n'ihi na o nweghi ɔmiko.

7 Netan we si Devid, Gi onwe-gi ka nwoke ahu bu. Otú a ka Jehova, bu Chineke Israel, siri, Mu onwem tere gi manu ibu eze Israel, Mu onwem naputa-kwa-ra gi n'aka Sol;

8 M'we nye gi ulo onye-nwe-gi, na ndinyom onye-nwe-gi n'obi-gi, nye kwa gi ulo Israel na nke Juda; ma o buru na nke ahu di ntà, M'gátkwasi-kwa-ra gi otú a na otú a.

9 Gini mere i ji lelì okwu Jehova, ime ihe jorø njo n'anya-Ya? i werewo mma-agha tibue Uraia onye Het, nwunye-ya ka i werewo-kwa-ra n'onwe-gi na nwunye; ma ya onwe-ya, i werewo mma-agha umu Amon þue ya.

10 Ma ubu a mma-agha agaghi-ewezuga onwe-ya n'ulo-gi rue mþe ebighi-ebi; n'ihi na i leliwom, we kuru nwunye Uraia onye-Het ka o ghøro gi nwunye.

11 Otú a ka Jehova siri, Le, M'nême ka ihe oþo si n'ulo-gi bilie imegide i, M'gachiri kwa ndinyom-i n'anya-gi nye ibe-gi, o gëso kwa ndinyom-i dina n'anya anyanwu a.

12 N'ihi na gi onwe-gi mere ya na nzuzo: ma Mu, onwem gëme ihe a n'iru Israel nile, na n'iru anyanwu.

13 Devid we si Netan, Emehiewom megide Jehova. Netan we si Devid, Jehova emewo kwa ka nmehie-gi gabiga; i gaghi-anwu.

14 Otú o di, n'ihi na i mewo ka ndi-iro Jehova kpølu nkpolu nke-uku n'okwu a, nwa-nwoke nke amuru gi aghaghi inwu kwa.

15 Netan we la n'ulo-ya. Jehova we tie nwata ahu ihe-otiti, bú nke nwunye Uraia muru nye Devid, o we naria ɔria nke-uku.

16 Devid we riosie Chineke aririþ ike bayere nwata ahu; Devid we nèbu ɔnu, ba nime, dina ala ogologo abali nile.

17 Ndi-okenye ulo-ya we bilie n'akuku ya, ime ka o si n'ala bilie: ma o kweghi, o soghi kwa ha ri nri.

18 O rue, n'ubøchi nke-asa, na nwa ahu nwuru. Ndi-orù Devid we tua egwu igosi ya na nwa ahu anwuwo: n'ihi na ha siri, Le, mþe nwa ahu nø na ndu, ayi gwara ya okwu, ma o geghi nti n'olu-ayi: àyi gësi kwa aña si ya, Nwa ahu anwuwo, o we me onwe-ya ihe oþo?

19 Devid we hu na ndi-orù-ya natakjurita onwe-ha, Devid we mata na nwa ahu anwuwo: Devid we si ndi-orù-ya, Nwa ahu, o nnuwo? Ha si, O nnuwo.

20 Devid we si n'ala bilie, sa aru, te onwe-ya manu, þanwe uwe-nþokwası-ya; o we ba n'ulo Jehova, kpø isi ala: o we ba n'ulo-ya, juu ha, ha we d-oba nri n'iru ya, o rie.

21 Ndi-orù-ya we si ya, Gini bu ihe a nke i meworo? o bu n'ihi nwa ahu, mþe o nø na ndu, ka i bürü ɔnu, kwa ákwá; ma mþe nwa ahu nwuru, i biliri rie nri.

22 O si, Mþe nwa ahu nø na ndu, eburum ɔnu, kwa ákwá' n'ihi na m'siri, Ônye mara? eleghi anya Jehova gëmerem amara, ka nwa ahu we di ndu.

23 Ma ubu a o nnuwo, n'ihi gini kwa ka mu onwem gëbu ɔnu? àpurum iweghachi ya ozo? Mu onwem nälakuru ya, ma ya onwe-ya agaghi-alaghachikutem.

24 Devid we kasie Bat-sheba, bú nwunye-ya, obi, we bakuru ya, ya na ya we dina: o we mua nwa-nwoke, Devid we kpø aha-ya Solomon. Jehova we hu ya n'anya;

25 O we zìe site n'aka Netan, bú onye-amuma, kpø aha-ya Jedidaia, n'ihi Jehova.

26 Ma Joab busoro Raba nke umu Amon agha, were obodo eze.

27 Joab we zigara Devid ndi-ozì, si, Ebusowom Raba agha, ewerewokwam obodo miri.

28 Ma ubu a, chikota ndi Israel fòduru, ma kwa ulo-ikwü-gi megide obodo ahu, were ya; ka mu onwem ghara iwere obodo ahu, ewe kpókwasi ya aham.

29 Devid we chikota ndi Israel nile, jerue Raba, buso ya agha, were ya.

30 O we kpupu okpu-eze nke eze-ha n'isi-ya; òtùtù-ya bu otù talent ọla-edo, nkume di oké ɔnu-ahia di kwa ya; o we di n'isi Devid. O weputa-kwa-ra ihe-nkwata obodo ahu, nke riri nne nke-uku.

31 O me-kwa-ra ka ndi nø nime ya puta, o tiye ha n'okpuru mma-nkwø, na n'okpuru ígwè nèbì ihe, na n'okpuru anyu-ike ígwè, me kwa ka ha gabiga n'ihe ejí akpu brick: otú a ka o nème kwa obodo nile nke umu Amon. Devid na ndi Israel nile we lata na Jerusalem.

Orue, m'bè nka gasiri, na Absalom nwa Devid nwere nwa-nne-nwayi mara nma, aha-ya bu Tema; Amnon nwa Devid we hu ya n'anya.

2 O we di Amnon nkpà otú a, na o mere onwe-ya onye aru nādighi ike n'ihi Tema, bú nwa-nne-ya; n'ihi na nwa-abogho nāmaghi nwoke ka ọ bu; o we di ike n'anya Amnon ime ya ihe ọ bula.

3 Ma Amnon nwere otù eyì, aha-ya bu Jonadab, nwa Shimea nwa-nne Devid: ma Jonadab bu nwoke mara ihe nke-uku.

4 O we si ya, Gini mere gi onwe-gi nāta aru otú a kwa-ututu, gi nwa eze? ì gaghi-egosim? Amnon we si ya, Tema, bú nwa-nne-nwayi Absalom nwa-nnem, ka mu onwem nāhu n'anya.

5 Jonadab we si ya, Dinakwasi n'ihe-ndina-gi, me onwe-gi onye aru nādighi ike: ma m'bè nna-gi batara ihu gi, i gāsi ya, Biko, ka Tema, bú nwa-nnem, bata, ka o me kwa ka m'rie nri, ka o dozi kwa ihe-oriri ahu n'anyam, ka m'we hu ya, rie ya n'aka-ya.

6 Amnon we dina, mee onwe-ya onye aru nādighi ike: eze we bata ihu-ya, Amnon we si eze, Biko, ka Tema, bú nwa-nnem, bata, me achicha abua n'anyam, ka m'we rie ha n'aka-ya

7 Devid we zigara Tema ozi n'ulo, si, Biko, je n'ulo Amnon nwa-nne-gi, doziere ya ihe-oriri.

8 Tema we je n'ulo Amnon nwa-nne-ya; ma onye ahu nēdina edina. O we were utu ọka flour agworo agwo, gwọ ya, me achicha n'anya-ya, sie achicha ahu.

9 O were ite, wupu ha n'iru ya; ma ọ juru iri ha. Amnon we si, Me ka madu ọ bula si n'ebe m'nọ pua. Ha we pua, madu ọ bula, n'ebe ọ nọ.

10 Amnon we si Tema, Bubata ihe-oriri n'ime-ulø, ka m'we rie ya n'aka-gi. Tema we chirí achicha nke o mere, chitara Amnon nwa-nne-ya n'ime-ulø.

11 Ọ chita ha nso ya ka o rie, Amnon we jide ya, si ya, Bia, sorom dina, nwa-nnem.

12 Ọ si ya, É-è nwa-nnem, ewedalam n'ala; n'ihi na adighi-eme otú a n'Israel: emela ihe-nzuzu a.

13 Ma mu onwem, òle ebe m'gême ka ita-utam la? ma gi onwe-gi, i gādi ka otù onye nime ndi-nzuzu n'israel. Ma ubu a, biko, gwa eze okwu; n'ihi na ọ gaghi-eþochim n'ebe i nọ.

14 Ma ọ kweghi ige nti olu-ya: ọ di kwa ike kari ya, ọ we weda ya n'ala, soro ya dina.

15 Amnon we kpø ya asì, bú ikpø-asì di uku ri nne; n'ihi na ikpø-asì ọ kpøro ya di uku kari ihu-n'anya ọ huru. Amnon we si ya, Bilie, la.

16 Ọ si ya, Emela otú a, n'ihi na ihe ọjø uku a n'izilagam jorø njo kari nke-ọzø nke i merem. Ma o kweghi ige ya nti.

17 O we kpø nwa-okorobia-ya nke nejere ya ozi, si, Biko, si n'ebe m'nọ chupu nwayi a n'èzí, kpachie uzø n'azu ya.

18 Ma uwe-nwudaa nwere aka di n'aru ya: n'ihi na uwe-nwuda di otú a ka umu-ndinyom eze ndi nāmaghi nwoke nēyi. Onye nējere ya ozi we me ka ọ pua n'èzí, we kpachie uzø n'azu ya.

19 Tema we būru ntu n'isi-ya dowa uwe-nwuda nwere aka nke di n'aru ya; ọ tukwasí aka-ya n'isi-ya, we la, nēje nēti nkpu.

20 Absalom, bú nwa-nne-ya, we si ya, Amnon nwa-nne-gi, ò sorowo gi dina? ma ubu a, nwa-nnem, ọ nkiti: nwa-nne-gi ka ọ bu; atukwasila obi-gi n'ihe a. Tema we nōdu diká nwayi arapuru nání ya, n'ulo Absalom nwa-nne-ya.

21 Ma eze, bú Devid, nuru ihe ndia nile, iwe-ya we di ọku nke-uku.

22 Ma Absalom agwaghi Amnon okwu ọ bula ma ọ bu nke di njo ma-ọbu nke di nma: n'ihi

na Absalom kpôrô Amnon asì. n'ihi na ọ wedara Tema nwa-nne-ya n'ala.

23 O rue, mþe arø abua zuru ezu gasiri, na Absalom nwere ndi nãkpacha aji anu na Beal-hezoa, nke di n'akuku Efraim: Absalom we kpô umu-ndikom eze nile.

24 Absalom we biakute eze, si, Biko, le, Orù-gi nwere ndi nãkpacha aji anu; biko, ka eze na ndi-orù-ya soro orù gi je.

25 Eze we si Absalom, É-è, nwam, biko, emela ka ayi nile je, ka ayi we ghara ibu edi aró n'isi gi. O rugid ya: ma o kweghi ije, ma ọ goziri ya.

26 Absalom we si, Ma ọ buru na i jeghi, biko, ka Amnon nwa-nnem soro ayi je. Eze we si ya, Nîhi gini ka ọ gësoro gi je?

27 Absalom we rugide ya, o we zie Amnon na umu-ndikom eze nile ka ha soro ya je.

28 Absalom we nye ndi-orù-ya iwu, si, Biko, lezienu anya. mþe obi Amnon di nma na manya-vine; mþe m'si kwa unu, Tibueno Amnon, menu ka ọ nwua, unu atula egwu: ọ bughi na mu onwem enyewo unu iwu? dinu ike, buru-kwa-nu ndi-dìnkà.

29 Umu-okoròbia Absalom we me Amnon dika Absalom nyere iwu. Umu-ndikom eze nile we bilie, rikwasí, nwoke ọ bulá n'elu inyinya mule-ya, ha we ƙalaga.

30 O rue, mþe ndi ahu nö n'uþo, na akukó ahu biaruru Devid nti, si, Absalom eþuwo umu-ndikom eze nile, ọ dighi kwa otù onye fôduru nime ha.

31 Eze we bilie, dowa uwe-ya nile, dina n'ala; ndi-oru-ya nile nêguzo kwa, ha na uwe-ha dôwara adôwa.

32 Jonadab, nwa Shimea nwa-nne Devid, we za, si, Ka onye-nwem ghara isi na emewo ka umu-okoròbia nile, bú umu eze, nwua; n'ihi na Amnon, nání ya, nwuru anwu: n'ihi na edoro nka n'okwu-þunu Absalom site n'ubochi o wedara Tema nwa-nne-ya n'ala.

33 Ma ubú a ka onye-nwem, bú eze, ghara ido okwu a n'obi-ya, si, Umu-ndikom eze nile anwuwo, n'ihi na Amnon, nání ya, nwuru anwu.

34 Absalom we ƙalaga. Nwa-okoròbia nke nêche nche we welie anya-ya hu, ma, le, ndi riri nne nâbia site n'uþo akuku ugwu di n'azu ya.

35 Jonadab we si eze, Le, umu-ndikom eze abiawo: dika okwu orù-gi kwuru, otú a ka ọ di.

36 O rue na, mþe o kwubìri okwu, le, umu-ndikom eze biara, welie olu-ha, kwa ákwá: ọzo kwa eze na ndi-orù-ya nile kwara ákwá di uku ri nne.

37 Ma Absalom ƙalagara jekuru Talmai nwa Amihua, eze Geshua. Devid we nêru újú nwa-ya ubochi nile.

38 Absalom we ƙalaga, jerue Geshua, nö n'ebe ahu arø ato.

39 Agu nâgusi nkpuru-obi Devid, bú eze, ike ipukuru Absalom: n'ihi na akasiri ya obi bayere Amnon, n'ihi na ọ nwuruwo.

ISI 14

Joab nwa Zeruaia we mara na obi eze di n'ebe Absalom nö.

2 Joab we ziga ozi na Tekoa, si n'ebe ahu kuta otù nwayi mara ihe, si ya, Biko, me onwe-gi onye nêru újú biko, yiri kwa uwe iru-újú, ete-kwa-la onwe-gi manu, kama di ka nwayi nke nêru újú ọtutu ubochi ndia n'ihi onye nwuru anwu:

3 i gâbakuru kwa eze, gwa ya okwu dika okwu a si di. Joab we tiye okwu n'þunu-ya.

4 Nwayi Tekoa we gwa eze okwu, da kpue iru-ya n'ala, kpô isi ala, si, Zoputam eze.

5 Eze we si ya, Gini nême gi? Ọ si, n'ezie nwayi di-ya nwuru ka m'bu, dim anwuwo kwa.

6 Nwayi nêjere gi ozi nwe-kwa-ra umu-ndikom abua, ha abua we lua ògù n'ohia, ọ dighi kwa onye-nnaputa n'etiti ha, ma otù onye tiburu ibe-ya, me ka ọ nwua.

7 Ma, le, aburu-ha nile ebiliwo megide nwayi nējere gi ozi, ha we si, Nye ayi onye tiburu nwa-nne-ya, ka ayi we me ka ọ nwua n'ọnodu ndu nwa-nne-ya onye o bụru, ayi gēkpochapu kwa onye-nnweta ahu: ma ha gēmenyu ichedu nkem nke fôduru, we ghara idoro dim aha ma-Ọbu ndi fôduru n'elu uwa.

8 Eze we si nwayi ahu, La n'ulo-gi, mu onwem gēnye kwa iwu bayere gi.

9 Nwayi Tekoa ahu we si eze, N'isim, onye-nwem, eze, ka ajo omume a di, na n'isi ulo hnam: ma ka eze na oche-eze-ya buru ndi ikpe nāmaghi.

10 Eze we si, Onye nāgwa gi okwu, me ka ọ biakutem, ọ gaghi-emetu kwa gi aka ọzọ.

11 Nwayi ahu we si, Biko, ka eze cheta Jehova, bú Chineke-gi, ka onye-óbò Ọbara ghara ibibi nke-uku, ka ha we ghara ikpochapu nwam nwoke. Devid we si, Jehova nādi ndu, ọ dighi otù nime agiri-isi nwa-gi gāda n'ala.

12 Nwayi ahu we si, Biko, ka nwayi nējere gi ozi gwa onye-nwem, bú eze, okwu. Ọ si, kwue.

13 Nwayi ahu we si, Ọ bu kwa n'ihi gini ka i chère ihe di otú a megide ndi Chineke? n'ihi na eze nēkwu okwu a dika onye ikpe mara, ebe eze nādighi-eme ka onye nke ya achupuru achupuru lata.

14 N'ihi na ayi aghaghi inwu, ayi di kwa ka miri nke anāwusi n'ala, nke anāgaghi-achikota; ma Chineke ewepughi ndu, kama Ọ nēchè èchichè, ka onye achupuru achupuru we ghara ibu onye achupuru n'ebé Ọ no.

15 Ma ubu a, ebe m'biaworo igwa eze, bú onye nwem, okwu a, ọ bu n'ihi na ndim emewo ka m'tua egwu; nwayi nējere gi ozi we si, Biko, ka m'gwa eze okwu; eleghianya eze gēme okwu nke orù-ya nwayi.

16 N'ihi na eze gānu, inaputa orù-ya nwayi n'Ọbu-aka nwoke nāchọ ikpochapu mu na nwam nwoke n'otù n'ihe-nketa Chineke.

17 Nwayi nējere gi ozi we si, Biko, ka okwu onye-nwem, bú eze, diri izu-ike: n'ihi na dika mọ-ozi nke Chineke, otú a ka onye-nwem, bú eze, di inu ezi ihe na ihe ojo: Jehova, bú Chineke-gi, nøyere gi.

18 Eze we za, si nwayi ahu, Biko, ezonarilam okwu nke mu onwem nāju gi. Nwayi ahu we si, Biko, ka onye-nwem, bú eze, kwue.

19 Eze we si, Àka Joab diyere gi n'ihe a nile? Nwayi ahu we za, si, Ndu nke nkpuru-obi-gi, onye-nwem, bú eze, ọ dighi onye ọ bula nēsi n'ihe ọ bula onye nwem, bú eze, kwuru, che iru n'aka-nri ma-Ọbu n'aka-ekpe: n'ihi na orù-gi, bú Joab, ya onwe-ya nyerem iwu, ya onwe-ya tiye-kwa-ra okwu ndia nile n'ọnunwayi nējere gi ozi:

20 ọ bu ichighari iru okwu a ka Joab, bú orù-gi meworo ihe a: ma onye-nwem bu onye mara ihe, dika amam-ihe nke mọ-ozi nke Chineke, ima ihe nile di n'uwa.

21 Eze we si Joab, Biko, le emewom ihe a: gi je kwa, me ka nwa-okorobia ahu, bú Absalom, lata.

22 Joab we da kpue iru-ya n'ala, kpo isi ala, gozie eze: Joab we si, Ta ka orù-gi mara na ahutawom amara n'iru-gi, onye-nwem, bú eze, ebe eze meworo okwu orù-ya.

23 Joab we bilie je Geshua, me ka Absalom bia ba na Jerusalem.

24 Eze we si, Ka o chigharia la n'ulo-ya, ma ọ gaghi-ahu irum anya. Absalom we chigharia la n'ulo-ya, ma ọ hughiri eze.

25 Ma n'Israel nile ọ dighi nwoke mara nma dika Absalom anētò nke-uku: site n'Ọbu-ukwu-ya we rue opu-n'isi-ya Ọlu adighi n'aru-ya.

26 Ma mbe ọ kōpuru isi-ya, (n'ihi na ọ bu n'ogwugwu arọ n'ogwugwu arọ ka ọ nākōpu ya: n'ihi na agiri-isi di aró n'isi-ya, o we kōpu ya:) o we tua agiri-isi di n'isi-ya Ọgu shekel iri, n'ihe-ötütù eze.

- 27** Ewe muara Absalom umu-ndikom ato, na otù nwa-nwayi, aha-ya bu Tema: onye ahu bu nwayi mara nma ile anya.
- 28** Absalom we biri na Jerusalem arø abua zuru ezu; ma ọ hughiri eze.
- 29** Absalom we zigara Joab ozi, iziga ya jekuru eze; ma o kweghi ibiakute ya: O we ziga ọzø nke ubò abua, ma ọ kweghi ibia.
- 30** O we si ndi-orù-ya, Lenu, òkè ala-ubi Joab di n'akuku alam, o nwe-kwa-ra ọka barley n'ebe ahu: jenu, sue ya ọku. Ndi-orù Absalom we sue òkè ala-ubi ahu ọku.
- 31** Joab we bilie, biakute Absalom rue ulo-ya, si ya, N'ihi gini ka ndi-orù-gi suworo òkè ala-ubim ọku?
- 32** Absalom we si Joab, Le, eziterem i ozi, si, Bia n'ebe a, ka m'ziga kwa gi jekuru eze, si N'ihi gini ka m'siworo na Geshua bia? ọ gādim nma ma asi na mu onwem anodu n'ebe ahu rue ubu a: ma ubu a ka m'hu iru eze; ọ buru kwa na ajo omume adi nimem, ya me ka m'nwua.
- 33** Joab we biakute eze, gosi ya: o we kpø Absalom, o we biakute eze, kpø isi ala nye ya, kpuchie iru-ya n'ala n'iru eze: eze we sutu Absalom ọnou.

ISI 15

- O**rue, mbe nka gasiri, na Absalom doziri onwe-ya ubo-ala na inyinya, na ọgu ndikom abua na iri ndi naba ọso n'iru ya.
- 2** Absalom we bilie n'isi-ututu, guzo n'akuku uzø ọnou-uzø-ama: o rue, mbe nwoke ọ bulu nwere okwu nke gēru eze nti ka o we kpe ya, na Absalon kpøro ya, si, Òle obodo gi onwegi si bia? Ọ si, Otú nime ebo Israel ka orù-gi si bia.
- 3** Absalom we si ya, Le, okwu-gi nile di nma, zi kwa ezi; ma ọ dighi onye nēge gi nti site n'ebe eze no.
- 4** Absalom we si, Ònye gēdom onye-ikpe n'ala nka, ka nwoke ọ bulu nke nwere okwu ma-qbø ikpé we biakutem, m'we kpø ya onye ezi omume!
- 5** O rue, mbe nwoke ọ bulu biaruru ya nso ikpø isi ala nye ya, na o setiri aka-ya, jide ya, sututu ya ọnou.
- 6** Absalom we mere Israel nile dika okwu a si di, bú ndi biakutere eze ka ekpe ha ikpe: Absalom we zuru obi ndikom Israel n'ori.
- 7** O rue, n'ogwugwu ọgu arø abua, na Absalom siri eze, Biko, ka m'je kwughachi nkwam, nke, m'kwere Jehova, nime Hebron.
- 8** N'ihi na orù-gi kwere nkwa mbe m'biri na Geshua nime Siria, si, Ọ buru na Jehova eme ka m'laghachi na Jerusalem n'ezie, m'gēfè kwa Jehova òfùfè.
- 9** Eze we si ya, Je n'udo. O we bilie, jerue Hebron.
- 10** Absalom we ziga ndi-nledo n'ebu nile nke Israel, si, Mbe unu nuru olu opì-ike, unu gāsi kwa, Absalom bu eze na Hebron.
- 11** Ọgu ndikom iri we si na Jerusalem soro Absalom je, bú ndi akporø, ha we nēje n'izu-òkè obi-ha; ma ha amaghi ihe ọ bulu.
- 12** Absalom we zipu Ahitofel onye Gailo, bú onye nādu Devid ọdu, n'obodo-ya, bú Gailo mbe ọ nāchu àjà. Nkekota ahu we di ike; ndi Israel nāba kwa uba nēje n'iru n'iru n'aka Absalom.
- 13** Onye nēgosi ihe we biakute Devid, si, Obi ndikom Israel di iso Absalom n'azu.
- 14** Devid we si ndi-orù-ya nile, ndi ya na ha no na Jerusalem, Bilienu, ka ayi ọpapu; n'ihi na ayi enweghi n'ọpapu n'iru Absalom: menu ngwa ije, ka o we ghara ime ngwa rue ayi aru, me

ka ihe ojo kwagide ayi, were ọnụ mma-agha tibue obodo a.

15 Ndi-orù eze we si eze, Dika ihe nile si di nke onye-nwem, bú eze, garoputa, le, ndi-orù-gi.

16 Eze we pua, ya na ulo-ya nile ndi soro ya n'ukwu n'ukwu. Eze we rapu ndinyom iri, bú ndi-iko-ya nwayi, iche ulo.

17 Eze we pua, ya na ndi-ya nile ndi soro ya n'ukwu n'ukwu; ha we nọdu na Bet-meahak.

18 Ndi-orù-ya nile we nāgabiga n'akuku ya; ndi Keret nile, na ndi Pelet nile, na ndi Gat nile, bú nnù ndikom na ọgu iri ndi siri na Gat bia, soro ya n'ukwu n'ukwu, nāgabiga kwa n'iru eze.

19 Eze we si Itai, bú onye Gat, N'ìhi gini ka gi onwe-gi nēso kwa ayi je? laghachi, soro eze nọdu: n'ìhi na onye ala ọzọ ka i bu, onye rapuru ala-ya ka i bu kwa; laghachi n'ebe-gi.

20 nyahuru bu ọbibia-gi, ḡbu ta ka m'gēme gi ka i nagharia n'iso ayi je, n'ìhi na mu onwem nēje ebe mu onwem nēje? gi laghachi, me kwa ka umu-nne-gi laghachi; ka ebere na ezi-okwu diyere gi.

21 Itai we za eze, si, Jehova nādi ndu, onye-nwem, bú eze, nādi kwa ndu, n'ezie n'ọnọdu ebe onye-nwem, bú eze, gānọ, ma-ọbu inwu ọnwu ma-ọbu idì ndu, n'ezie n'ebe ahu ka orù-gi gānọ kwa.

22 Devid we si Itai, Je gabiga. Itai onye Gat we gabiga, ya na ndikom-ya nile, na umu-ntakiri nile nke di n'aka-ya.

23 Ala ahu nile nākwa ákwá n'oké olu, ndi ahu nile nāgabiga kwa: eze nāgabiga kwa miriyi Kidron, ndi-ya nile nāgabiga kwa, n'iru uzọ ọzara.

24 Ma, le, Zedok bia-kwa-ra, ya na ndi Livai nile, nēbu iбе ọbüba-ndu Chineke; ha we dōba iibe Chineke, Abaiata we rigo, rue mbe ndi ahu nile siri n'obodo gabigasia.

25 Eze we si Zedok Bughachi iibe Chineke n'obodo; o buru na ahutam amara n'iru Jehova, Ọ gēweghachim, me ka m'hu ya na ebe-obibi-Ya:

26 ma ọ buru na Ọ si otú a, Ihe-gi atogham uto; lem, Ya mem otú ọ di nma n'anya-Ya.

27 Eze we si Zedok, bú onye-nchu-àjà, ḡbu bughi onye-ọhu-uzọ ka i bu? laghachi n'obodo n'udo, unu na Ahimaaz nwa-gi, na Jonatan nwa Abaiata, bú umu-unu abua.

28 Lenu, mu onwem ganānögide na ngabiga-miri nke ọzara, rue mbe okwu gēsi n'ebe unu ọ bia igosim ka ihe si di.

29 Zedok na Abaiata we bughachi iibe Chineke na Jerusalem: ha we nọdu n'ebe ahu.

30 Ma Devid nārigo na nrigo ugwu Olive, nārigo nākwa ákwá; ekpuchi-kwa-ra isi-ya, ya onwe-ya nēje kwa ọbara ukwu efu: ndi nile ndi soro ya je kpuchi-kwa-ra, nwoke ọ bulu isi-ya, ha we rigo, nārigo nākwa ákwá.

31 Otú onye we gosi Devid, si, Ahitofel di n'etiti ndi-nkekota ahu ndi nēso Absalom. Devid we si, Biko, Jehova, me ka idu-ọdu Ahitofel għo ihe-nzuzu.

32 O rue, na mbe Devid biaruru elu nrigo ahu, ebe ọ nākpọ isi ala nye Jehova, le, Hushai, bú onye-Akait, biara izute ya, ya na uwe-ya adowara adowa, na ájá n'elu isi-ya.

33 Devid we si ya, Ọ buru na i sorom gabiga, i gābu-kwa-ram ibu:

34 ma ọ buru na i laghachi n'obodo, we si Absalom, Orù-gi ka m'bu, eze; dika mu onwem bu orù nna-gi na mbe gara aga, ubu a mu onwem gābu kwa orù-gi: i gēmebi-kwa-ram idu-ọdu Ahitofel.

35 Gi na ha anoghi kwa n'ebe ahu, bú Zedok na Abaiata ndi-nchu-àjà? o gēru kwa, na okwu ọ bulu i gānu site n'ulo eze, i gēgosi ya Zedok na Abaiata, bú ndi-nchu-àjà.

36 Le, ha na umu-ha ndikom abua nō n'ebe ahu, bú Ahimaaz nwa Zedok, na Jonatan nwa Abaiata; site n'aka-ha ka unu gēzite-kwa-ram okwu ọ bula unu gānu.

37 Hushai, bú eyi Devid, we ba n'obodo; Absalom ba-kwa-ra nime Jerusalem.

ISI 16

Devid we gabiga elu nrigo nke-ntà, ma, le, Ziba, onye nējere Mefiboshet ozi, zutere ya, chiri inyinya-ibu abua ejikwara ejikwa, ọgu obe achicha iri di kwa n'elu ha, na ọgu uyoko nkpuru-vine amiri ami ise, na ọgu nkpuru mbe okpom-oku ise, na otu karama-akpukpo manya-vine.

2 Eze we si Ziba, Gina ka i gēji ihe ndia me? Ziba we si, Inyinya-ibu ndia bu ka ndi ulo eze we nōkwasi ha; achicha na nkpuru mbe okpom-oku bu ka umu-okorobia we rie ha; manya-vine bu ka ndi nāda mbà nozara we īhua.

3 Eze we si, Ma òle ebe nwa onye-nwe-gi nō? Ziba we si eze, Le, o nānō na Jerusalem: n'ihi na ọ siri, Ta ka ulo Israel gēnyeghachim ala-eze nnam.

4 Eze we si Ziba, Le, gi gēnwe ihe nile Mefiboshet nwere. Ziba we si, Anamakpo isi ala; ka m'huta amara n'iru gi, onye-nwem, bú eze.

5 Eze, bú Devid, we biarute Bahurim, ma, le, otu nwoke nke sitere n'aburu ulo Sôl nesi n'ebé ahu puta, aha-ya bu Shimai, nwa Gira: ọ nāputa, nākocha ka ọ nāputa.

6 Ọ tua Devid nkume, tu kwa ndi-orù nile nke eze, bú Devid: ndi Israel nile na ndi-dike nile di kwa n'aka-nri-ya na n'aka-ekpe-ya.

7 Ma otu a ka Shimai siri mbe ọ nākocha, Pua, pua, gi nwoke ọbara na nwoke joþuru onwe-ya:

8 Jehova eweghachiwo n'isi-gi ọbara nile nke ulo Sôl, onye i buworo eze n'ononodu ya; Jehova enyewo kwa ala-eze n'aka Absalom, bú nwa-gi: ma, le, n'ihe ọjo gi ka ejideworo gi, n'ihi na nwoke ọbara ka i bu.

9 Abishai nwa Zeruaia we si eze, N'ihi gini ka nkita nka nke nwuru anwu nākocha onye-hwem, bú eze? biko, ka m'gabiga, wezuga isi-ya.

10 Eze we si, Gini ka mu na unu nwekorô umu Zeruaia? mbe ọ nākocha, mbe Jehova siwo-kwa-ra ya, Kôcha Devid; onye gâsi kwa, Gini mere i meworo otu a?

11 Devid we si Abishai, si kwa ndi-orù-ya nile, Le nwam, nke siri n'afom puta, nâchô ndum: onye Benjamin nka, ọ gësi kwa aña ghara ichokari ya ubu a? ka ọ nôduru onwe-ya, ka ọ kôcha kwa; n'ihi na Jehova siworo ya, Kôcha.

12 Eleghi anya Jehova gëlekwasí nwedam anya, Jehova gēnyeghachikwam ezi ihe n'ononodu nkôcha-ya ta.

13 Devid na ndikom-ya we je n'uþo ahu: Shimai nêje kwa n'akuku ugwu na ncherita-iru ya, ọ nêje ije we kôcha, tu kwa nkume na ncherita-iru ya, kpoli kwa ájá.

14 Eze na ndi nile ndi ya na ha yikôro je, we biarue Ayefim; o we turu ndu n'ebe ahu.

15 Absalom na ndi nile, bú ndikom Israel, we ba na Jerusalem, Ahitofel so-kwa-ra ya ba.

16 O rue, mbe Hushai, bú onye-Akait, bú eyi Devid, biakutere Absalom, na Hushai siri Absalom, Ka eze di ndu, ka eze di ndu.

17 Absalom we si Hushai, Ọ bu nka bu ebere i nêmere eyi-gi? n'ihi gini ka i nesoghi eyi-gi je?

18 Hushai we si Absalom, É-è, kama onye Jehova na ndi nka na ndikom nile nke Israel roputaworo, ya ka m'gâdiri, ọ bu kwa n'aka-ya ka m'gëbiri.

19 Ozô kwa, onye ka mu onwem gëfè òfufè? Ọ bughi n'iru nwa-ya? dika m'fèworo òfufè

n'iru nna-gi, otú a ka m'gābu n'iru gi.

20 Absalom we si Ahitofel, Duanu ọdu n'onwe-unu ihe ayi gēme.

21 Ahitofel we si Absalom, Bakuru ndi-iko nna-gi ndinyom, ndi o mere ka ha nōdu iche ulo; Israel nile gānu kwa na i nēsi nna-gi ísì ojo: aka ndi nile gi na ha nō gādi kwa ike.

22 Ha we ɿasara Absalom ulo-ikwū n'elu ulo; Absalom we bakuru ndi-iko nna-ya ndinyom n'anaya Israel nile.

23 Ọdu Ahitofel, nke ọ duru na mbe ahu, di ka agāsi na ajuru ase n'okwu Chineke: otú a ka idu-ọdu nile nke Ahitofel di, ma n'ebe Devid nō ma n'ebe Absalom nō.

ISI 17

Ahitofel we si Absalom, Biko, ka m'rọputa orú nnù ndikom na nnù iri, bilie, chua Devid n'azu n'abali a:

2 m'gābiakwasi kwa ya mbe ike gwuru ya onwe-ya, na mbe aka-ya nādighi ike, m'gēme kwa ka ọ ma jijiji: ndi nile ndi ya na ha nō gābalaga kwa; m'gētiụ kwa eze, nání ya:

3 m'gēme kwa ka ndi-ya nile laghachikute gi: dika nlaghachi madu nile ka nwoke ahu bu, onye gi onwe-gi nāchọ: ndi Israel nile gānọ n'udi.

4 Okwu ahu ziri ezi n'anaya Absalom na n'anaya ndi-okenye nile nke Israel.

5 Absalom we si, Biko, kpọ kwa Hushai, bú onye-Akait, ka ayi nuru kwa ihe di kwa n'ọnua onwe-ya.

6 Hushai we biakute Absalom, Absalom we gwa ya okwu, si, Dika okwu a si di ka Ahitofel kwuru: àyi gēme ihe o kwuru? ọ buru na ayi agaghi-eme ya, gi onwe-gi kwue.

7 Hushai we si Absalom, Ọdu nke Ahitofel duworo ubu a adighi nma.

8 Hushai we si, Gi onwe-gi amawo nna-gi na ndikom-ya, na ndi-dike ka ha bu, ndi nkpuru-obi-ha di ilu ka ha bu kwa, dika bear abhängigaka nwa n'ohia: nna-gi bu kwa nwoke agha, ọ gaghi-esoro kwa ndi-ya nō ọnodu abali.

9 Le, ubu ya onwe-ya ezowo onwe-ya n'otù olùlù ma-ọbu n'otù nime ọnodu-ya: o gēru kwa, mbe ufodu nime ha dara na nmalite, na onye ọ bulu nānu ya gāsi, Ntibù di n'etiti ndi ahu nke nēso Absalom.

10 Onye ahu kwa, ọbuná onye bu dìnkpa, onye obi-ya di ka obi ọdum, ọ gābaze abhängig: n'ihi na Israel nile amawo na dike ka nna-gi bu, ndi bu dìnkpa ka ha bu kwa, bú ndi ya na ha nō.

11 Ma anamadu ọdu ka achikötasia Israel nile n'ebe i nō site na Dan we rue Bia-sheba, dika ájá nke di n'akuku oké osimiri n'iba-uba: ka iru-gi nēje kwa n'agha ahu.

12 Ayi gābiakute kwa ya n'otù nime ọnodu ebe agāchọta ya, ayi onwe-ayi gādakwasi kwa ya dika igirigi nādakwasi n'ala: ayi agaghi-eme kwa ka ọbuná otù onye fodu n'etiti ya na n'etiti ndikom nile ndi ya na ha nō.

13 Ma ọ buru na achikötta ya n'otù obodo, agēme kwa ka Israel nile chita udò n'obodo ahu, ayi gādọ kwa ya rue miri-iyi, rue mbe agaghi-ahuta ọbuná otù ajirija nkume n'ebe ahu.

14 Absalom na ndikom nile nke Israel we si, Idu-ọdu Hushai, bú onye-Akait, di nma kari idu-ọdu Ahitofel, Ma Jehova nyere iwu imebi ezi idu-ọdu nke Ahitofel, ka Jehova we me ka ihe ojọ biakwasi Absalom.

15 Hushai we si Zedok na Abaiata, bú ndi-nchu-àjà, Otú a na otú a ka Ahitofel duru Absalom na ndi-okenye Israel ọdu; otú a na otú a ka mu onwem du-kwa-ra.

16 Ma ubu a ziganu ngwa ngwa, gosi Devid, si, Anola ọnodu abali a n'ala ihe nādighi nke ọzara, kama i ghaghi igabiga; ka aghara iloda eze na ndi nile ndi ya na ha nō.

17 Ma Jonatan na Ahimaaz nēguzo n'En-rogel; nwayi nēje ozi we je gosi ha; ndi ahu we je gosi eze, bú Devid: n'ihi na ọ gaghi-ekwe me, bú ka ahú ka ha ba n'obodo.

18 Otù nwa-okoro we hu ha, gosi, Absalom: ha abua we je ngwa ngwa, ba n'ulo otù nwoke nime Bahurim, onye nwere olùlù-miri n'ogige-ya; ha we rida n'ebe ahu.

19 Nwayi nwe-ulø we were ihe-nkpuchi-ya ọ̄asa ya n'ọnù olùlù-miri ahu, tusa ọka asuru asu n'elu ya; ma ọ̄ dighi ihe amara.

20 Ndi-orù Absalom we biakute nwayi ahu n'ulo, si, Òle ebe Ahimaaz na Jonatan nō? Nwayi ahu we si ha, Ha agabigawo iyi miri. Ha we chọ, ma ha achotaghi ha, ha we lata na Jerusalem.

21 O rue, m̄be ha lasiri, na ha siri n'olùlù-miri ahu rigota, je, gosi eze, bú Devid; ha we si Devid, Bilienu, gabiga miri ngwa ngwa; n'ihi na otù a ka Ahitofel duworo ọdu megide unu.

22 Devid we bilie, ya na ndi nile ndi ya na ha nō, ha we gabiga Jōdan; m̄be ìhè ututu putara ọ̄ dighi onye fôduru nke nāgabigaghi Jōdan.

23 Ma Ahitofel huru na emeghi ihe ọ̄ duru n'odu, o we jikwa inyinya-ibu-ya, bilie, la n'ulø-ya, rue obodo-ya, o we nye ulo-ya iwü, kwu bụ onwe-ya: o we nwua, elié ya n'ílì nna-ya.

24 Ma Devid biaruru Mahanaim. Absalom we gabiga Jōdan, ya onwe-ya na ndikom nile nke Israel tiyere ya.

25 Ma Amasa ka Absalom doro onye isi usu-ndi-agha n'ọnodu Joab. Ma Amasa bu nwa otù nwoke, aha-ya bu Itra onye Israel, onye bakuru Abigal nwa-nwayi Nehash, nwa-nne-nwayi nke Zeruaia nne Joab.

26 Israel na Absalom we ma ulo-ikwū-ha n'ala Gilead.

27 O rue, m̄be Devid biaruru Mahanaim, na Shobi nwa Nehash nke Raba umu Amon, na Makia nwa Amiel nke Lo-deba, na Bazilai onye Gilead nke Rogelim,

28 wetara nso Devid, weta kwa nso ndi ya na ha nō, ihe-ndina, na ọ̄kwa, na ite nke ọ̄kpu-ite kpuru, na ọ̄ka wheat, na ọ̄ka barley, na utu ọ̄ka, na ọ̄ka añara aña, na akidi, na lentil, na ọ̄ka añara n'oko,

29 na manu-añu, na miri-ara-ehi nke raru araru, na ìgwè ewu na aturu, na cheese nke ìgwè ehi, ka ha rie: n'ihi na ha siri, Agu nāgu ndi nka, ha nāda kwa mbà, akpiri nākpọ kwa ha nku, n'ozara.

ISI 18

Devid we gukota ndi ya na ha nō, do ndi-isi usu nnù ndikom abua na ọ̄gu iri na ndi-isi usu ọ̄gu ndikom ise ichi ha.

2 Devid we zipu ndi ahu, otù uzø n'uzø atø n'aka Joab, na otù uzø n'uzø atø n'aka Abishai nwa Zeruaia, nwa-nne Joab, na otù uzø n'uzø atø n'aka Itai, bú onye Gat Eze we si ndi-ya, Aghaghm iso unu pua, ọ̄buná mu onwem.

3 Ndi-ya we si, I gagħapu: n'ihi na ọ̄ buru na ayi ăbalaga ăbalaga, ha agaghi-atukwasi ayi obi: ọ̄ buru kwa na nkera nime ayi anwua, ha agaghi-atukwasi ayi obi: n'ihi na ubu a orú nnù ndikom na nnù ise dika ayi di; ma ubu a ọ̄ di nma ka i buru ayi onye-iye-aka site n'obodo.

4 Eze we si ha, Ihe di nma n'anya-unu ka m'għeme. Eze we guzo n'akuku Ọnu-uzø-ama, ndi-ya nile we nāpu n'ogu ise ọ̄gu ise, na nnù abua na ọ̄gu iri nnù abua na ọ̄gu iri.

5 Eze we nye Joab na Abishai na Itai iwü, si, Menu nwayø n'aru nwa-okorobia, bú Absalom, n'ihim. Ndi-ya nile nu-kwa-ra m̄be eze nyere ndi-isi nile iwü bayere Absalom.

6 Ndi-ya we pua je n'ohia izute Israel: agha ahu we di n'oké ohia Efraim.

- 7** Ewe tibue ndi Israel n'ebe ahu n'iru ndi-orù Devid, ntibù uku we di n'ebe ahu n'ubochi ahu, bú orú nnù ndikom uzø abua na nnù iri.
- 8** Ewe nābasa agha ahu n'ebe ahu n'elu ala ahu nile; oké ọhia ahu we ripia ọtutu madu n'etiti ndi Israel n'ubochi ahu kari ndi mma-agha ripiara.
- 9** Absalom we zute ndi-orù Devid. Ma Absalom nānokwasi n'inyinya mule-ya, inyinya mule ahu we ba n'okpuru alaka tuhiri atuhi nke oké osisi terebinth, isi-ya we kogide n'osisi terebinth ahu, ewe do ya n'etiti elu-igwe na ala; ma inyinya mule ahu nke di n'okpuru ya gabigara.
- 10** Otù nwoke we hu ya, gosi Joab, si, Le, ahurum Absalom ka ọ kwuru n'osisi terebinth.
- 11** Joab we si nwoke ahu nke nēgosi ya, Ma, le, i huru ya, ma gini mere i tibughi ya n'ebe ahu rue ala? ọ gābu kwa ọlum inye gi ọla-ocha iri, na otù ihe-ọkiké.
- 12** Nwoke ahu we si Joab, O buru kwa na mu onwem ejide n'obu-akam nnù ọla-ocha abua na ọgu iri, ma m'gaghi-eseti akam imegide nwa eze: n'ihi na ọ bu na nti-ayi ka eze nyere gi na Abishai na Itai iwu, si, Lezienu anya bayere nwa-okorobia ahu, bú Absalom, onye ọ bulu.
- 13** Ma asi na emem otú a, m'gēme ihe-ugha megide ndum, (ma ọ dighi okwu ọ bulu agēzonari eze,) gi onwe-gi gēguzo kwa onwe-gi n'akuku ọzo.
- 14** Joab we si, O bughi otú a ka m'ganēche n'iru gi. O we chiri nkpa-n'aka ato n'aka-ya, dubà ha n'obi Absalom, mbe ọ nānō na ndu n'etiti osisi terebinth.
- 15** Umu-okorobiua iri ndi nēbu ihe-agha Joab we ọba gburugburu, tibue Absalom, me ka o nwua.
- 16** Joab we fùa opì-ike, ndi Devid we si n'ichu Israel n'azu lata: n'ihi na Joab ọchiri ndi ahu.
- 17** Ha we were Absalom, tubà ya n'olùlù uku n'oké ọhia ahu, me ka oké obo uku nke nkume guzo n'elu ya: Israel nile we ọbalaga, onye ọ bulu n'ulo-ikwū-ya
- 18** Ma Absalom, mbe ọ no na ndu, o were ogidi nke di na ndagwurugwu eze guzoro onwe-ya: n'ihi na ọ siri, Enweghm nwa-nwoke ime ka echeta aham: o we kpó ogidi ahu n'aha-ya: ewe kpó ya ihe-ncheta Absalom, rue ta.
- 19** Ahimaaz nwa Zedok we si, Biko, ka m'ba ọso zìe eze ozi ọma, na Jehova ekpeputawo ya n'aka ndi-iro-ya.
- 20** Joab we si ya, O bughi onye ozi ọma ka i gābu ta, kama i gēzi ozi ọma ubochi ọzo: ma ta i gaghi-ezí ozi ọma, n'ihi na nwa eze anwuwo.
- 21** Joab we si onye Kush, Je gosi eze ihe i huworo. Onye Kush ahu we kpó isi ala nye Joab, ọba ọso.
- 22** Ahimaaz nwa Zedok we si kwa Joab ọso, Ma otú ọ di, biko, ka m'ba ọso, mu onwem kwa, n'azu onye Kush. Joab we si, N'ihi gini kwa ka gi onwe-gi ganāba ọso, nwam, ma ọ dighi ozi ọma ahutara gi.
- 23** Ma otú ọ di, m'gāba ọso, ka o kwuru. O si ya, Ọba ọso. Ahimaaz we ọba ọso Buruburu-ala, ọbabiga onye Kush ahu.
- 24** Ma Devid nānōdu n'etiti ọnu-uzø-ama abua ahu: onye-nche we jerue elu-ulø ọnu-uzø-ama rue mbidi obodo, we welie anya-ya, hu, ma, le, otù nwoke nāba ọso nání ya.
- 25** Onye-nche we kpó òkù, gosi eze. Eze we si, O buru na ọ bu nání ya, ozi ọma di n'ọnuya. O we bia si-ike, biarue nso.
- 26** Onye-nche we hu nwoke ọzo ka ọ nāba ọso: onye-nche we kpó onye nēche ọnu-uzø òkù, si, le, nwoke ọzo nāba ọso, nání ya. Eze we si, Onye ahu nēzi kwa ozi ọma.
- 27** Onye-nche we si, Mu onwem nāhu ọbuña-ọso nke onye mbu, ọ di ka ọbuña-ọso Ahimaaz nwa Zedok. Eze we si, Ezi nwoke ka onye ahu bu, ọ bu kwa ezi ozi ọma ka ọ

nābia izì.

28 Ahimaaz we kpø òkù, si eze, Udo. O kpø isi ala nye eze, kpuchie iru-ya n'ala, si, Onye agoziri agozi ka Jehova, bú Chineke-gi, bu, Onye mechibidoworo ndikom ahu ndi weliri aka-ha imegide onye-nwem, bú eze.

29 Eze we si, Ùdo diri nwa-okoròbia ahu, bú Absalom: Ahimaaz we si, Ahurum oké ìgwè madu mbe Joab zitere orú eze na orù-gi, ma amaghm ihe ọ bu.

30 Eze we si, Chigharia, guzo onwe-gi n'ebe a. O we chigharia, guzo.

31 Ma, le, onye Kush biara; onye Kush we si, Ka ezìe onye-nwem, bú eze, ozi ọma: n'ihi na Jehova ekpeputawo gi ta n'aka ndi nile nēbili imegide gi.

32 Eze we si onye Kush ahu, Ùdo diri nwa-okoròbia ahu, bú Absalom? Onye Kush we si, Ndi-iro onye-nwem, bú eze, na ndi nile ndi biliworo megide gi imejø gi, ka ha di ka nwa-okoròbia ahu.

33 Eze we ma jijiji nke-uku, rigo rue ulo-elu nke ọnlu-uzo-ama, kwa ákwá: ma otú a ka o siri mbe ọ nēje, Nwam Absalom, nwam, nwam Absalom! ọ gādim nō nma ma asi na mu onwem anwuwo n'ọnodu gi, Absalom, nwam, nwam!

ISI 19

Ewe gosi Joab, si, Le, eze nākwa ákwá, nēru-kwa-ra Absalom újú.

2 Nzoputa we ghørø ndi Devid nile iru-újú n'ubochi ahu: n'ihi na ndi Devid nuru n'ubochi ahu, si, Ọ nēwuta eze n'ihi nwa-ya.

3 Ndi Devid we ghèré bà n'obodo n'ubochi ahu, dika ndi ihere nême nēghepu mbe ha nābalaga n'agha.

4 Ma eze kpuchiri iru-ya, eze we tie nkpu n'oké olu, si, Nwam Absalom, Absalom, nwam, nwam!

5 Joab we bakuru eze n'ulo, si, I mewo ka ihere me iru ndi-orú-gi nile ta, bú ndi nēwepuga ndu-gi, na ndu umu-gi ndikom na nke umu-gi ndinyom, na ndu ndinyom-i, na ndu ndi-iko-gi nwayi, ta;

6 n'ihu ndi nākpø gi asi n'anya, na n'ikpø ndi nāhu gi n'anya asi. N'ihi na i gosiwo ta, na ndi-isi na ndi-orù abughi ihe n'anya-gi: n'ihi na amawom, ta, na asi na Absalom adiwo ndu, asi kwa na ayi nile anwuwo ta, mbe ahu o gēzi ezi n'anya-gi.

7 Ma ubu a bilie, pua, gwa ndi-orù-gi okwu gāba ha n'obi: n'ihi na ajuwom iyí na Jehova, na ọ dighi otù nwoke gēsoro gi nō ọnodu abali a, ma asi na i gaghi-apu: ma nke ahu gājorø gi njo kari ihe ojo nile nke biakwasiworo gi site ka i di na nwata rue ubu a.

8 Eze we bilie, nödu n'ònlu-uzo-ama. Ha we gosi ndi ya nile, si, Le, eze nänödu n'ònlu-uzo-ama: ndi ahu nile we bia n'iru eze. Ma Israel ƙalagara, nwoke o bulu n'ulo-ikwū-ya.

9 Ndi Israel nile we nēse okwu n'ebu nile nke Israel, si, Eze naputara ayi n'òbu-aka ndi-iro-ayi, ya onwe-ya me kwa-ra ka ayi wepuga onwe-ayi n'òbu-aka ndi Filistia; ma ubu a o siwo n'ala ƙalaga n'ihi Absalom.

10 Ma Absalom, onye ayi tere manu ibu isi-ayi, anwuwo n'agha. Ma ubu a n'ihi gini ka unu onwe-unu nādighi-ekwu ime ka eze lata?

11 Eze, bú Devid, we zigara Zedok na Abaiata, bú ndi-nchu-àjà, ozi, si, Gwanu ndi-okenye Juda okwu, si, N'ihi gini ka unu bu ndi-ikpe-azu ime ka eze lata n'ulo-ya? ma okwu Israel nile abiawo eze nti, ime ka ọ lata n'ulo-ya?

12 Umu-nnem ka unu bu, ọkpukpum na anu-arum ka unu bu: n'ihi gini kwa ka unu bu ndi-ikpe-azu ime ka eze lata?

13 Amasa ka unu gāsi kwa, Ḫ bughi ọkpukpum na anu-arum ka i bu? Chineke mem otú a, mekwam ihe ọzọ otú a, ma ọ buru na i ghoghi onye-isi usu-ndi-agha n'irum ubochi nile n'ọnọdu Joab.

14 O we me ka obi ndikom nile nke Juda rulata, dika otù nwoke; ha we zigara eze ozi, si, Lata, gi onwe-gi na ndi-orù-gi nile.

15 Eze we lata, bia rue Jōdan. Juda we biarue Gilgal, ije izute eze, ime ka eze gabiga Jōdan.

16 Shimai nwa Gira, bú onye Benjamin, nke sitere na Bahurim, we me ngwa soro ndikom Juda ridata izute eze, bú Devid.

17 Nnù ndikom abua na ọgu iri so-kwa-ra ya site na Benjamin; Ziba kwa, onye nējere ulo Sôl ozi, ya na umu-ya ndikom iri na ise na orú ndi-orú-ya; ha we jisie ike gabiga Jōdan n'iru eze.

18 Ma ubo-nwebiga gabigara iwebiga ndi ulo eze, na ime ihe di nma n'anya-ya. Shimai nwa Gira we da n'iru eze, mbe ọ gabigara Jōdan.

19 O si eze, Ka onye-nwem ghara igu ajo omume nyem, echeta-kwa-la ihe orù-gi mere n'ajo omume n'ubochi onye-nwem, bú eze, siri na Jerusalem pua, ka eze we tiye ya n'obi-ya.

20 N'ihi na orù-gi amawo na mu onwem emehiewo: ma, le, abiawom ta, buru ulo nile nke Josef uzô irida izute onye-nwem, bú eze.

21 Abishai nwa Zeruaia we za, si, Àgaghi-eme ka Shimai nwua n'ihi nka, n'ihi na ọ kochara onye Jehova etere manu?

22 Devid we si, Gini ka mu na unu nwekôrô, umu-ndikom Zeruaia, na unu gâburum onye-nmegide ta? àgême ka nwoke ọ bulu nwua n'Israel ta? n'ihi na ọ bu na amaghm na ta ka mu onwem bu eze Israel?

23 Eze we si Shimai, I gaghi-anwu. Eze we ńuara ya iyi.

24 Mefiboshet nwa Sôl rida-kwa-ra izute eze; ma o dozighi ukwu-ya, o dozighi kwa afu-ọnuya, ọ sughi kwa uwe-ya miri, site n'ubochi eze jere rue ubochi mbe ọ bia-kwa-ra n'udo.

25 O rue, mbe ọ biaruru Jerusalem izute eze, na eze siri ya, N'ihi gini ka i nēsogham je, Mefiboshet?

26 O si, Onye-nwem, eze, orùm ghôburum: n'ihi na orù-gi siri, Ka m'jikwara onwem inyinya-ibu, ka m'we nökwasí ya, soro eze je; n'ihi na orù-gi dara ngwuro.

27 O we kwulu orù-gi n'ebé onye-nwem, bú eze, no; ma onye-nwem, bú eze, di ka onye-ozí Chineke: gi me kwa ihe di nma n'anya-gi.

28 N'ihi na ulo nnam nile abughi ihe ọ bulu ma-obughi ndi ọnwu n'iru onye-nwem, bú eze: ma i doro orù-gi n'etiti ndi néri ihe na table nke gi. Ma èzi omume gini ka m'nwere ọzọ itiku eze nkpu ọzọ?

29 Eze we si ya, N'ihi gini ka i nékwu okwu bayere okwu-gi nile ọzọ? Asiwom, Gi onwe-gi na Ziba gêkè ubi ahu.

30 Mefiboshet we si eze, E, ya were ihe nile, ebe onye-nwem, bú eze, biaworo n'ulo-ya n'udo.

31 Bazilai, bú onye Gilead, we si na Rogelim rida; o we soro eze gabiga Jōdan, izilaga ya n'ofè Jōdan.

32 Ma Bazilai mere agadi nke-uku, ọ ƙara ọgu arø anø: ya onwe-ya zù-kwa-ra eze mbe ọ nânodu na Mahanaim; n'ihi na oké madu ka ọ bu nke-uku.

33 Eze we si Bazilai, Gi onwe-gi sorom gabiga, m'gazù kwa gi n'ebé m'nø na Jerusalem.

34 Bazilai we si eze, Ùbòchi arø nke ndum di ole, m'gëji soro eze rigorue Jerusalem?

35 Ogu arø anø ka m'bàra ta: m'gàmara ihe di iche n'etiti ezi ihe na ihe ojo? òrù-gi gàmata utø ihe m'néri ma-øbu nke m'nàñu? m'gëge nti ọzø n'olu ndikom nàbu abù na ndinyom nàbu abù? n'ihi gini kwa ka orù-gi gáburu onye-nwem, bú eze, ibu ọzø?

36 Dika ihe ntà orù-gi nèso eze gabiga Jòdan: n'ihi gini kwa ka eze gènyeghachim ihe-hnyeghachi a?

37 Biko, ka orù-gi laghachi, ka m'we nwua n'obodom, n'akuku ìlì nnam na nnem. Ma, le, orù-gi, bú Kimham; ya soro onye-nwem, bú eze, gabiga; gi me-kwa-ra ya ihe di nma n'anya-gi.

38 Eze we si, Kimham gësom gabiga, mu onwem gëme-kwa-ra ya ihe di nma n'anya-gi: ma ihe ọ bula i gäröputa ka m'mere gi, m'gëmere gi ya.

39 Ndi Devid nile we gabiga Jòdan, eze gabiga-kwa-ra: eze we sutu Bazilai ọnù, gózie ya: o we laghachi n'ebe-ya.

40 Eze we gabiga rue Gilgal, Kimham so-kwa-ra ya gabiga: ndi nile nke Juda we me ka eze gabiga, ha na nkera ndi Israel.

41 Ma, le, ndikom nile nke Israel nàbiakute eze, we si eze, Gini mere umu-nne-ayi, bú ndikom Juda, zupuru gi n'ori, me ka eze na ulo-ya gabiga Jòdan, na ndikom Devid nile tiyere ya?

42 Ndi kom nile nke Juda we za ndikom Israel, si, N'ihi eze di ayi nso n'aru: n'ihi gini kwa ka iwe-unu di ọku bayere ihe a? àyi eriwo ihe si n'aka eze puta ma-oli? ọ di onyinye-nri ọ bula o wetara ayi?

43 Ndi kom Israel we za ndikom Juda, si, Òkè iri ka ayi nwere n'eze, ọzø kwa, ayi nwere òkè nime Devid kari unu: gini me-kwa-ra unu lelìri ayi anya, ka okwu-ayi ghara ibu uzø n'ime ka eze-ayi lata? Ma okwu ndikom Juda siri ike kari okwu ndikom Israel.

ISI 20

Ma ọ dabatara otù nwoke jòþuru onwe-ya inø n'ebe ahu, aha-ya bu Sheba, nwa Bikri, onye Benjamin: o we fùà opì-ike, si, Ayi enweghi òkè nime Devid, ayi enweghi kwa ihe-nketa nime nwa Jesi: nwoke ọ bula, ya la n'ulo-ikwù-ya, Israel.

2 Ndi kom nile nke Israel we si n'iso Devid rigo, so Sheba nwa Bikri: ma ndikom Juda rapara n'aru eze-ha, site na Jòdan we rue Jerusalem.

3 Devid we biarue ulo-ya na Jerusalem; eze we chirì ndinyom iri ahu, bú ndi-iko-ya, ndi o mere ka ha nòdu iche ulo, o we tiye ha n'ulo-ndebe, nàzu ha, ma ọ bakurughi ha. Ha we buru ndi emechibidoworo uzø rue ubòchi ọnwu-ha, nàdi ndu dika ndinyom di-ha nwuru.

4 Eze we si Amasa, Kpokotaram ndikom Juda n'ubòchi atø, gi onwe-gi guzo kwa n'ebe a.

5 Amasa we je ikpokota Juda: ma ọ nòrø ọdù kari mbè akara àkà nke ọ kaworo ya.

6 Devid we si Abishai, Uþu a Sheba nwa Bikri gëmejø ayi kari Absalom: gi onwe-gi chirì ndi-orù onye-mwe-gi, chua ya n'azu, ka o we ghara ichötara onwe-ya obodo ufòdu ewusiri ike, we naputa onwe-ya n'anya-ayi.

7 Ndi kom Joab we soro ya pua, ha na ndi Keret na ndi Pelet, na ndi-dike nile: ha we si na Jerusalem pua, ichu Sheba nwa Bikri n'azu.

8 Mbè ndi ahu nø n'akuku nkume uku nke di na Gibeon, Amasa biara n'iru ha. Ma ekeworo Joab ihe-ókiké, uwe-nwuda-ya ka o yikwasiri, ihe-ókiké di kwa n'elu ya, ya na mma-agha ekekötara n'úkwù-ya n'øbø-ya; ma mbè Joab putara mma-agha we dapu.

9 Joab we si Amasa, Ọ bu n'udo ka i nø, nwa-nnem? Joab we were aka-nri-ya jide Amasa

n'afu-önü isutu ya önü.

10 Ma Amasa elezighi anya na mma-agha nke di n'aka Joab: o we were ya tie ya n'okpuru ögiriga nke-ise, wusi ngiri-afo-ya n'ala, ma o tighi kwa ya özö; o we nwua. Joab na Abishai, bú nwa-nne-ya, we chua Sheba nwa Bikri n'azu.

11 Ma otù nwoke n'etiti umu-okorobia Joab guzoro n'akuku ya, si, Onye ọ bulu ihe Joab hātō uto, na onye ọ bulu diri Devid, ya so Joab n'azu.

12 Ma Amasa nāturu n'obara n'etiti uzö atuliri atuli. Nwoke ahu we hu na ndi Israel nile guzoro, o we bupu Amasa n'uzö atuliri atuli chigharia n'ohia, tukwasi uwe n'elu ya, mbe ọ huru na onye ọ bulu nke biara n'ebe ọ di guzoro.

13 Mbe ebupusiri ya n'uzö atuliri atuli, ndikom nile gabigara iso n'azu Joab, ichu Sheba nwa Bikri n'azu.

14 O we gabiga n'ebu nile nke Israel rue Ebel, na Bet-meaka, na ndi Bia nile: ewe kpokota ha, ha we bia so kwa ya n'azu.

15 Ha we bia nochigide ya n'agha n'Ebel Bet-meaka, wukota ihe-ntukoba imegide obodo ahu, o we guzo nime ékpè: ndi nile soro Joab nēbibimbidi, ime ka ọ da.

16 Otù nwayi nke mara ihe we si n'obodo ahu kpó ökü, si, Nurunu, nurunu; biko, sinu Joab, Biarue nso n'ebe a, ka m'gwa gi okwu.

17 O we biarue ya nso; nwayi ahu we si, Gi onwe-gi bu Joab? Ọ si, Mu onwem bu ya. Nwayi ahu we si ya, Nuru okwu nile nke orù-gi nwayi. Ọ si Anamanu nō.

18 Nwayi ahu we kwue, si, Ha nēkwu ekwu na mbu, si, Ha aghaghi iju ase n'Ebel: otù a ka ha kwuzu-kwa-ra okwu.

19 Mu onwem bu otù onye nime ndi-udo ndi kwesiri ntukwasi-obi n'Israel: gi onwe-gi hāchọ ime ka otù obodo na otù nne n'Israel nwua: n'ihi gini ka i gēloda ihe-nketa Jehova?

20 Joab we za, si, Ya burum ihe-árú, ya burum ihe-árú; m'gaghi-eloda ma-qli, m'gaghi-ebibi kwa ma-qli.

21 Ọ bughi otù a ka okwu a di: kama otù nwoke nke sitere n'ugwu Efraim, Sheba nwa Bikri bu aha-ya, o weliri aka-ya imegide eze, bú imegide Devid: nyenum ya, nání ya, ka m'si n'obodo a la. Nwayi ahu we si Joab, Le, agātuputara gi isi-ya nime mbidi.

22 Nwayi ahu we biakute ndi obodo ahu nile n'amam-ihe-ya. Ha we bipu isi Sheba nwa Bikri, tupuru ya Joab. O we fùa opì-ike, ha we si n'obodo ahu ọbasá, nwoke ọ bulu ọ la n'ulo-ikwü-ya. Joab we lata na Jerusalem jekuru eze.

23 Ma Joab bu onye-isi usu-ndi-agha nile nke Israel: Benaia nwa Jehoiada bu onye-isi ndi Keret, bu kwa onye-isi ndi Pelet:

24 Adoram bu onye-isi usu ndi nēfè ọfufè: Jehoshafat nwa Ahailud bu onye-ncheta:

25 Sheva bu ode-akwukwo: Zedok na Abaiata bu ndi-nchu-àjà.

26 Ọzö kwa, Ira onye Jaia buru Devid onye-isi n'ije ozi.

ISI 21

Oké unwu we di n'ubochi Devid arø atø n'usoro, arø na arø; Devid we chø iru Jehova. Jehova we si, Ọ bu n'ihi Søl na n'ihi ulo ọbara ya, n'ihi na o mere ka ndi Gibeon nwua.

2 Eze we kpó ndi Gibeon, si ha; (ma ndi Gibeon, Ọ bughi n'umu Israel ka ha sitere, kama ha sitere na ndi-Amorait foduru; ma umu Israel riuru ha iyí: ma Søl chøro itibø ha n'ekworo n'ihi umu Israel na Juda:)

3 Devid we si ndi Gibeon, Gini ka m'gémere unu? gini kwa ka m'gëji kpuchie nmehie, ka unu we gózie ihe-nketa Jehova?

- ⁴ Ndi Gibeon we si ya, O dighi ọla-ọcha ma-ọbu ọla-edo diri ayi n'ebe Sọl nọ, ma-ọbu n'ebe ulo-ya nọ: o dighi kwa nwoke ọ bulu agēme ka ọ nwuara ayi n'Israel. O we si, lhe unu onwe-unu nāsi, ihe ahu ka m'gēmere unu.
- ⁵ Ha we si eze, Nwoke ahu nke mere ka ayi gwusia, nke zube-kwa-ra imegide ayi, ewe kpochapu ayi ka ayi ghara iguzu onwe-ayi n'ókè-ala ọ bulu nke Israel,
- ⁶ ka enye ayi ndikom asa sitere n'umu-ya, ayi gākwuba kwa ha nye Jehova nime Gibeal Sọl, onye Jehova roputara. Eze we si, Mu onwem gēnye unu ha.
- ⁷ Ma eze nwere ọmiko n'aru Mefiboshet, nwa Jonatan nwa Sọl, n'ihi ọnuńu-iyi Jehova nke di n'etiti ha, bú n'etiti Devid na Jonatan nwa Sọl.
- ⁸ Eze we chiri umu-ndikom abua nke Rizpa nwa-nwayi Aia, ndi ọ muru Sọl, bú Amoni na Mefiboshet; na umu-ndikom ise nke Maikal nwa-nwayi Sọl, ndi ọ muru Adriel nwa Bazilai onye Mehola:
- ⁹ o we nye ha n'aka ndi Gibeon, ha we kwuba ha n'ugwu n'iru Jehova: ha asa we da n'otù: ma emere ka ndi ahu nwua n'ubochi owuwe-ihe-ubi, n'ubochi mbu, na nmalite obìbì ọka barley.
- ¹⁰ Rizpa nwa-nwayi Aia we chiri ákwà-nkpe, ọbasara onwe-ya n'elu oké nkume, site na nmalite owuwe-ihe-ubi rue mbe esi n'elu-igwe wukwasi ha miri-ozozo; o kweghi kwa ka anu-ufe nke elu-igwe nökwasí ha n'ehihie, ma-ọbu anu-ohia n'abali.
- ¹¹ Ewe gosi Devid ihe Rizpa nwa Aia, nwayi bu iko Sọl, mere.
- ¹² Devid we je chiri ọkpukpu Sọl na ọkpukpu Jonatan nwa-ya n'aka ndi-nwe Jebesh-gilead, ndi zupuru ha n'amá Bet-shan, ebe ndi Filistia kwubara ha, n'ubochi ndi Filistia tiburu Sọl nime Gilboa:
- ¹³ o we si n'ebe ahu chigota ọkpukpu Sọl na ọkpukpu Jonatan nwa-ya; ha chikọta-kwa-ra ọkpukpu ndi akwubara.
- ¹⁴ Ha we lìe ọkpukpu Sọl na Jonatan nwa-ya n'ala Benjamin nime Zela, n'ílì Kish, bú nna-ya: ha we me ihe nile eze nyere n'iwu. Ewe riota Chineke aririø bayere ala ahu mbe ihe a gasiri.
- ¹⁵ Ma ndi Filistia nwere agha ọzọ ha nēbuso Israel; Devid we rida, ya na ndi-orù-ya, buso ndi Filistia agha; Devid we da #mbà.
- ¹⁶ Ishbi-benob, nke di n'etiti umu Rafa, onye ọtùtù ube-ya di ọgu shekel ọla iri-na-ise n'otùtù, ekewo-kwa-ra onye ahu ihe-agha ọhu, o we si na ya gētibù Devid.
- ¹⁷ Ma Abishai nwa Zeruaia yere ya aka, tibue onye Filistia ahu, me ka ọ nwua. Mbe ahu ndikom Devid n̄uru ya iyi, si, I gaghi eso ayi pua ibu agha ọzọ, ka i ghara imenyu orionà Israel.
- ¹⁸ O rue, mbe ihe a gasiri, na agha di kwa ọzọ na Gob nke ebusoro ndi Filistia: mbe ahu Sibekai onye Husha tiburu Saf, nke di n'etiti umu Rafa.
- ¹⁹ Agha we di ọzọ na Gob ebusoro ndi Filistia; Elhanan nwa Jaare-oregim onye Bet-lehem we tibue nwa-nne Gôlaiat onye Gat, onye osisi ube-ya di ka oké ókpòrò di aró nke ọkpá-ákwà ji akpa ákwà.
- ²⁰ Agha we di ọzọ na Gat, ma otú nwoke toro ogologo nọ n'ebe ahu, nkripsi aka-ya abua di isi isi, nkripsi ukwu-ya abua di kwa isi isi, ọnu-ogugu-ha di orú na ano; ma amu-kwa-ra onye ahu nye Rafa.
- ²¹ O ta Israel uta, Jonatan nwa Shimai, bú nwa-nne Devid, we tibue ya.
- ²² Madu anó ndia ka amuru nye Rafa nime Gat; ha we da site n'aka Devid, na site n'aka ndi-orù-ya.

Devid we gwa Jehova okwu nile nke abù a n'ubochi Jehova naputara ya n'obu-aka ndi-iro-ya nile na n'obu-aka Sol:

- 2 Ọ we si, Jehova bu oké nkumem, na ebem ewusiri ike, na onye nême ka m'ba, Onye m'nwere;
- 3 Ọ bu Chineke nke oké nkumem, anamababà nime Ya; Ọ bu otam, na mpi nke nzoputam, na ulo-elum, na ebe-nbalagam; Onye-nzoputam, I nāzoputam n'ihe-ike.
- 4 Onye-anēto eto ka Ọ bu, anamakpoku Jehova, Ewe zoputam n'aka ndi-irom.
- 5 N'ihi na ebili-miri nke ọnwu ƙaram buruburu, Miri-iyi nile nke joƙuru onwe-ya nême ka m'tua egwu.
- 6 Udò nile nke ala-mo dim buruburu; Ọnyà nile nke ọnwu biara n'irum.
- 7 Anamakpoku Jehova nime nkpà kparam, Ọ bu Chinekem ka m'nākpoku: O we si n'ulo uku Ya nu olum, Nkpu m'tikuru Ya ba-kwa-ra na nti-Ya abua.
- 8 Ala we me nkpatu ma kwa jijiji, Nto-ala nile nke elu-igwe nāma jijiji, Ewe me ka ha me nkpatu, n'ihi na iwe-Ya di ọku.
- 9 Anwuru-ọku rigor n'im-Ya, Ọku nēsi kwa n'ọnu-Ya ripia: Afunwuru icheku site na ya.
- 10 O rulata-kwa-ra elu-igwe, rida; Oké ọchichiri di kwa n'okpuru ukwu-Ya abua.
- 11 O we nōkwasi n'elu cherub dika inyinya, we fere: Ewe hu Ya n'elu nkù ifùfè.
- 12 O we do ọchichiri buruburu Ya ka ọ buru ulo-ntu, Bú nchikota miri, igwe-oji ƙara ọchichiri nke mbara-ígwé.
- 13 Site n'onwunwu nke nēnwu n'iru Ya Afunwuru icheku ọku.
- 14 Jehova si n'elu-igwe nāma ébè-elu-igwe, Onye kachasi ihe nile elu nême kwa-ka olu-Ya da.
- 15 O we ƙa àkú-Ya, me ka ha ƙasa; Àmùmà kwa, O we chusa ha.
- 16 Ewe hu ebe osimiri si erù, Anēkpughe ntọ-ala nile nke elu-uwa dum madu bi, N'ibasi-nba-ike nke Jehova, Site n'ume nke iku-ume nke imi-Ya.
- 17 O si n'elu zìe, kurum, Doputam n'otutu miri;
- 18 Ọ nānputam n'aka onye-irom di ike, N'aka ndi nākpom asì; n'ihi na ha nwere ume karim
- 19 Ha nābia n'irum n'ubochi nhuju-anyam: Ma Jehova burum ihe-ndabere.
- 20 O we me ka m'puta rue ebe sara mbara: Ọ nādoputam, n'ihi na ihem tọrọ Ya utọ.
- 21 Jehova nēnyeghachim dika ezi ọmumem si di: Dika idi-ọcha akam abua si di, otú a ka Ọ nēmeghachim ọzø.
- 22 N'ihi na edebewo uzø nile nke Jehova, Emelighkwam iwu n'ipu n'aka Chinekem.
- 23 N'ihi na ikpé-Ya nile di n'irum: Ukpuru-Ya kwa, adighm-ewezuga onwem n'ebe ha di.
- 24 M'we zue okè n'ebe Ọ no, Edebe-kwa-ram onwem pua n'ajo omumem.
- 25 Jehova we meghachim dika ezi omumem si di; Dika idi-ocham n'anya-Ya si di.
- 26 N'ebe onye-ebere no l gēgosi Onwe-gi onye-ebere, N'ebe nwoke zuru okè no l gēgosi Onwe-gi onye zuru okè;
- 27 N'ebe onye di ọcha no l gēgosi Onwe-gi onye di ọcha; Ma n'ebe onye ƙagoro abagø no l gēgosi Onwe-gi Onye-nbá.
- 28 I gāzoputa kwa ndi ewedara n'ala: Ma anya-Gi abua dikwasi ndi di elu, ka I we me ka ha di ala.
- 29 N'ihi na Gi onwe-gi bu orionam, Jehova: Jehova nême kwa ka ọchichirim nwue enwu.

- 30** N'ihi na m'nēsite na Gi bụ ọsọ ichu usu ndi nāpunara madu ihe: Anamesite na Chinekem wubiga mbidi.
- 31** Chineke, uzọ-Ya zuru okè: Okwu-ọnụn Jehova bu ihe anuchara anucha; Ọta ka ọ buru ndi nile nke nābabà nime Ya.
- 32** N'ihi na ṡonye bu Chineke, ma-ọbughi Jehova? Ṣonye bu kwa oké nkume, ma-ọbughi Chineke-ayi?
- 33** Chineke bu ebem siri ike nke di ike nke-uku: Ọ nākwazu kwa uzom.
- 34** O nēdozi ukwum ka ha di ka ukwu nne-ele: N'elu ebem di elu ka Ọ nēguzokwam.
- 35** O nēzí akam abua ibu agha; Ogwe-akam abua nārōgo kwa uta ọla.
- 36** I nyewokwam ọta nzoputa-Gi: Ume-ala-n'obi nke Gi nēmekwam ka m'ba uba.
- 37** I nēme ka nzoputa n'okpurum, Nkwonkwo-ukwum abuchapughi kwa.
- 38** Ka m'chua ndi-irom, we kpochapu ha; Adighm-alaghachi kwa rue mbe emere ka ha gwusia.
- 39** M'we me ka ha gwusia, anamamapú kwa ha, ha agaghi-ebili kwa: Ha we da n'okpuru ukwum abua.
- 40** I nēji kwa ike kem dika ihe-ọkiké ibu agha: I nēme ka ndi nēbili imegidem ruru ala n'okpurum.
- 41** Ndi-irom, I nyewokwam olu-ha, Ndi nākpom asì, anamekpochapu kwa ha.
- 42** Ha nāgha anya, ma ọ dighi onye nāzoputa ha; N'ebe Jehova nō ka ha nāgha anya, ma Ọ zaghi ha.
- 43** Anamesu kwa ha me ka ha di ka ájá ala, Anamegwe ha me ka ha di ka apiti èzí, anametisa ha.
- 44** I we me ka m'bapu n'ilu-ògù nile nke ndim; I nēdebem ka m'buru isi mba nile ọzo: Ndi m'nāmaghi gēfēm òfufè.
- 45** Ndi ala ọzo nērube isi aghughọ n'okpurum: Mbe ha nuru na nti ha nēgem nti.
- 46** Ndi ala ọzo nāta aru, Ke onwe-ha ihe-ọkiké, si n'ebe-nmechibido-ha puta.
- 47** Jehova nādi ndu; Onye agoziri agozi ka oké nkumem bu kwa; Chineke nke oké nkume nzoputam di kwa elu:
- 48** Bú Chineke ahu Nke nāborom óbò, Onye nēme kwa ka ndi di iche iche rida n'okpurum,
- 49** Onye nēme kwa ka m'si n'aka ndi-irom pua: I nēwelikwam elu kari ndi nēbili imegidem: I nānaputam n'aka madu nēme ihe ike.
- 50** N'ihi nka ka m'gēkele Gi, Jehova, n'etiti mba ọzo, Aha-Gi ka m'gābùku kwa abù ọma.
- 51** Ọ nēme ka nzoputa eze-Ya di uku: Ọ nēme-kwa-ra onye nke Ya etere manu ebere, Bú Devid, Ọ nēme-kwa-ra nkpuru-ya ebere rue mbe ebighi-ebi.

ISI 23

Ma ndi a bu okwu ikpe-azu nke Devid. Ihe nke si n'ọnụn Devid nwa Jesi puta, Na ihe nke si n'ọnụn nwoke ahu puta, bú onye emere ka o bilie, Bayere onye nke Chineke Jekob etere manu, Na onye nwere olu di utø n'ibù abù ọma Israel:

- 2** Mọ nke Jehova kwuru site n'ọnnum, Okwu-Ya di kwa n'irem.
- 3** Chineke Israel siri, Mu ka Oké Nkume Israel gwara okwu: Onye nāchi madu bu onye ezi omume, Ọ nāchi n'egwu Chineke
- 4** Ọ di kwa ka ìhè ututu, mbe anyanwu nāwa, Bú ututu igwe-oji nādighi; Mbe ahihia ndu nēpuputa n'ala, Site n'omumu-anyanwu, site na miri-ozozo.

5 N'hi na ọ bughi otú a ka ulom di n'ebe Chineke nō; N'hi na ọ bụba-ndu ebighi-ebi ka O ọpaworo nyem, Bú ọ bụba-ndu edoworo n'usoro n'ihe nile, nke edebewo-kwa-ra: N'hi na nzoputam nile, na ihe-utø nile, N'ezie O gaghi-eme ka o pute.

6 Ma ndi joþuru onwe-ha di ka ogwu anékopu ekopu, ha nile, N'hi na ọ bughi aka ka ejí ewere ha:

7 Ma nwoke nke némétu ha aka Génweju ígwè na osisi ube aka: Agéwére kwa ọku suresia ha n'ọnodu-ha.

8 Ndía bu aha ndi-dike, ndi Devid nwere; Josheb-bashebet onye-Tahkemonait, onye-isi nke ndi-ochi-agha; onye ahu bu Adino onye-Eznait: onye némegide nnù ndikom abua eþuru n'otù ubò.

9 Nke so ya bu Eleeza nwa Dodai nwa onye Ahoa, bú otù onye n'etiti ndi-dike atø ahu ndi ha na Devid nō mþe ha rara onwe-ha nye rue ọnwu n'etiti ndi Filistia ndi chikötara onwe-ha n'ebe ahu ibu agha, ma ndikom Israel rigor:

10 onye ahu biliri, tibu ndi Filistia rue mþe ike gwuru aka-ya, aka-ya we rapara na mma-agha: Jehova we zoputa nzoputa uku n'ubochi ahu; ndi Israel we laghachi soro ya n'azu nání iyipu ihe di n'aru ndi eþuru eþu.

11 Nke so ya bu Shama nwa Agi onye-Hararait. Ndi Filistia we chikota onwe-ha n'usu, ma òkè ubi di n'ebe ahu juputara na lentil; ma ndi Israel Ọpuru n'iru ndi Filistia.

12 O we guzo onwe-ya n'etiti òkè ahu, naputa ya, tibue ndi Filistia: Jehova we zoputa nzoputa uku.

13 Ndikom atø n'etiti orú ndi-isi na iri ahu we rida, biakute Devid n'owuwe-ihe-ubi rue ọþà Adulam; ma usu ndi Filistia amawo ulo-ikwū-ha na ndagwurugwu Refaim.

14 Ma Devid nō n'ebe ahu ewusiri ike mþe ahu, ma ebe-nguzo-ndi-agha ndi Filistia di na Bet-lehem mþe ahu.

15 Devid we chosie ike, si, Ònye gême ka m'hua miri sitere n'olùlù-miri Bet-lehem, nke di n'ọn-u-uzo-ama:

16 Ndi-dike atø ahu we wapue ọmuma-uló-ikwū ndi Filistia, sere miri n'olùlù-miri Bet-lehem, nke di n'ọn-u-uzo-ama, ha we bùru ya, kutere Devid: ma o kweghi iñu ya, o we wusiere ya Jehova.

17 O si, Ya burum ihe-árú, Jehova, ime ihe a: #m'gāñu ọbara ndikom ahu ndi ji ndu-ha n'aka-ha nēje? o kweghi kwa iñu ya. Ihe ndia ka ndi-dike atø ahu mere.

18 Ma Abishai, bú nwa-nne Joab, nwa Zeruaia, onye ahu bu onye-isi ndikom atø ahu. Onye ahu feghari-kwa-ra ube-ya imegide ọgu ndikom iri-na-ise, ha we ghø ndi eþuru eþu, o we nwe aha n'etiti ndikom atø ahu.

19 Àdighi-asòpuru ya kari ndikom atø ahu? o we ghørø ha onye-isi: ma o rughi ndikom atø mbu ahu.

20 Benaia kwa, nwa Jehoiada, nwa nke nwoke bu dìnkpa nke Kabzeel, onye di uku n'ime ihe, onye ahu tiburu umu-ndikom abua nke Ariel nke Moab: onye ahu rida-kwa-ra tibue ọdum n'etiti olùlù n'ubochi snow nēzò.

21 Onye ahu tibu-kwa-ra nwoke ahu, bú onye Ijipt, bú nwoke mara nma ile anya: ube di kwa n'aka onye Ijipt ahu; ma o ji nkpa-n'aka ridakuru ya, napu ube ahu n'aka onye Ijipt n'ike, were ube-ya Ọue ya.

22 Ihe ndia ka Benaia nwa Jehoiada mere, we nwe aha n'etiti ndi-dike atø ahu.

23 Anásòpuru ya kari orú ndikom na iri ahu, ma o rughi ndikom atø mbu ahu. Devid we do ya ibà n'etiti ndi nānu okwu-ya.

24 Asahel nwa-nne Joab bu otù onye n'etiti orú ndikom na iri ahu; Elhanan nwa Dodo nke Bet-lehem;

- 25** Shama onye Harod, Elika onye Harod;
- 26** Hilez onye-Paltait, Ira nwa Ikesh onye Tekoa;
- 27** Abieza onye Anatot, Mebunai onye Husha;
- 28** Zalmon onye Ahoa, Maherai onye Netofa;
- 29** Hileb nwa Beana onye Netofa, Itai nwa Ribai nke Gibea umu Benjamin;
- 30** Benaia onye Piraton, Hidai nke miri-iyi Gaash;
- 31** Abi-albon onye Araba, Azmavet onye Bahurim;
- 32** Eliahba onye Shaalabin, nke umu Jashen, Jonatan;
- 33** Shama onye-Hararait, Ahiam nwa Shara onye-Ararait;
- 34** Elifelet nwa Ahasbai, nwa onye Meakat, Eliam nwa Ahitofel onye Gailo;
- 35** Hezro onye Kamel, Paarai onye Arab;
- 36** Igal nwa Netan nke Zoba, Bani onye Gad;
- 37** Zelek onye Amon, Naharai onye Beirut, onye nēbu ihe-agha Joab nwa Zeruaia;
- 38** Ira onye Jeta, Gareb onye Jeta;
- 39** Uraia onye Het: ha nile di orú ndikom na iri na asa.

ISI 24

1 we Jehova we di kwa ọku ọzọ megide Israel, O we kpalie Devid imegide ha, si, Je guta Israel na Juda.

2 Eze we si Joab, bú onye-isi usu-ndi-agha, nke di n'aka-ya, Biko, jegharia n'ebo nile nke Israel, site na Dan we rue Bia-sheba, gukötanu ndi Israel, ka m'we mara ọnou-ogugu ndi Israel.

3 Joab we si eze, Ka Jehova, bú Chineke-gi, tukwasi-kwa-ra ndi Israel, ka iba-uba ha bara ra, otù onye ọgu ise otù onye ọgu ise, ka anya onye-nwem, bú eze, hu kwa ya: ma onye-nwem, bú eze, n'ihi gini ka ihe a nātọ ya utọ?

4 Ma okwu eze di ike n'ebe Joab nō, na n'aru ndi-isi usu-ndi-agha. Joab na ndi-isi usu-ndi-agha we si n'iru eze pua igukota ndi ahu, bú Israel.

5 Ha we gabiga Jōdan, ma ulo-ikwū-ha n'Aroea, n'aka-nri obodo ahu nke di n'etiti ndagwurugwu Gad, we rue Jeza:

6 ha we biarue Gilead, ru kwa ala Tahtim-hōdshi; ha we biarue Dan-jaan, je buruburu rue Zaidon,

7 biarue ebe ewusiri ike nke Taia, na obodo nile nke ndi-Haivait na ndi Kenean, purue Negeb Juda, nime Bia-sheba.

8 Ha we jegharia n'ala nile, biarue Jerusalem n'ogwugwu ọnwa iteghete na orú ubochi.

9 Joab we nye eze ọnou-ogugu nke ngukota ọ gukötara ndi Israel: ma orú nnù ndikom ọgu uzọ ise di n'Israel, ndi bu dìnkpa ndi nāmiputa mma-agha; ndikom Juda di kwa orú nnù ndikom ọgu uzọ atọ na uzọ abua na nnù iri.

10 Obi Devid we ta ya uta mbe ọ gusiri ndi Israel. Devid we si Jehova, Emehiewom nke-uku n'ihe m'meworo: ma ubu a, Jehova, biko me ka ajọ omume-orú-Gi gabiga; n'ihi na emewom ihe-nzuzu nke-uku.

11 Devid we bilie n'ututu, okwu Jehova we rue Gad nti, bú onye-amuma, onye-óhu-uzọ nke Devid, si,

12 Je gwa Devid okwu, si, Otù a ka Jehova siri, Ihe atọ ka Mu onwem nēbokwasi gi; roputara onwe-gi otù nime ha, ka M'we me gi ya.

13 Gad we biakute Devid, si, ya, Ò bu oké unwu arọ asa gābiakute gi n'ala-gi? mà-ọbu na i ganābalaga n'iru ndi nākpábu gi ọnwa ato, mbe ndi ahu nāchu gi: mà-ọbu na ajo ọria nēfe efe gādi n'ala-gi ubochi ato? ubu a mata, le kwa okwu m'gēweghachiri Onye nēzitem.

14 Devid we si Gad, Anom na nkpà nke-uku: biko, ka ayi dabà n'aka Jehova; n'ihi na obi-ebere-Ya bara uba: ma ka m'ghara idabà n'aka madu.

15 Jehova we tiye ajo ọria nēfe efe n'aru Israel site n'ututu we rue na mbe ákàrà: orú nnù ndikom uzø asato na nnù iri-na-ise we nwua n'etiti ndi Israel site na Dan we rue Bia-sheba.

16 Mo-ozzi we setipu aka-ya n'ebe Jerusalem di ibibi ya, Jehova we chègharia n'ihe ojo ahu we si mo-ozzi ahu nke nēbibii n'etiti ndi Israel, O zuwo; ubu a ra aka-gi. Ma mo-ozzi nke Jehova nō n'akuku ebe-nzocha-ọka nke Arona onye Jebus.

17 Devid we gwa Jehova okwu, mbe ọ huru mo-ozzi ahu nke nētibù ndi Israel, o si, Le, mu onwem emehiewo, mu onwem emewo kwa ajo omume: ma ịgwè aturu ndia, gini ka ha mere? biko, ka aka-Gi digidem, digide kwa ulo nnam.

18 Gad we biakute Devid n'ubochi ahu, si ya, Rigo, me ka ebe-ichu-àjà guzoro Jehova n'ebe-nzocha-ọka nke Arona onye Jebus.

19 Devid we rigo dika okwu Gad si di, dika Jehova nyere n'iwu.

20 Arona we le anya, hu eze na ndi-orù-ya ka ha nāgabigakute ya: Arona we puta, kpø isi ala nye eze, kpuchie iru-ya n'ala.

21 Arona we si, Gini mere onye-nwem, bú eze, biakuteworo orù-ya? Devid we si, Izuru ebe-nzocha-ọka-gi n'aka-gi, iwuru Jehova ebe-ichu-àjà, ka ewe ọchìe ihe otiti a n'ebe ndi Israel nō.

22 Arona we si Devid, Ka onye-nwem, bú eze were ihe di nma n'anya-ya sure ọku, le, ehi iji chu àjà-nsure-ọku, na ihe nzocha-ọka nile na ihe ehi nile ka ha buru nkú:

23 ihe a nile onye-nwem eze ka Arona, nyere eze. Arona we si eze, Ka ihe-gi tọ Jehova, bú Chineke-gi, utø

24 Eze we si Arona, É-è; kama aghaghdm izuru ya n'aka-gi n'ọn-ahia: m'gaghi-esure-kwara Jehova, bú Chinekem, àjà-nsure-ọku nke m'nētiyeghi ego ọ bula. Devid we were ọgu shekel ọla-ọcha abua na iri zuru ebe-nzocha-ọka ahu na ehi ahu.

25 Devid we wuere Jehova ebe-ichu-àjà n'ebe ahu, sure àjà-nsure-ọku na àjà-udo. Ewe riøta Jehova aririo bayere ala ahu, ewe ọchìe ihe-otiti ahu n'ebe Israel nō.

For other languages please go to www.wordproject.org